

n. 118, 27.

(X201.8985)

Yc
1983

RELATIO HISTO-
rica

CAPTIVITA-
TIS

Quorundam Coburgensium Confiliario-
rum, Scabinorum, Advocatorum, Senatorum,
& Matronarum,

5. Octobr. Anno 1632. ibidem
Factæ, &

26. Martii Anno 1633. Viennæ Austro-
rum, solutæ.

JUNCTA GRATIARUM ACTIONE,
quibus debebatur.

Psalm 102. vers. 20. 21.

Prospexit de excelso sancto suo, Dominus de cælo
in terram aspexit, ut audiret gemitus compe-
ditorum, ut solveret filios mortis.

*****

COBURGI,

Typis JOHANNIS FORCKELII;

Anno 1633.

Pro me

*Ad Illustrissimum, Celsissimum bellicosissimumq; Princi-
pem ac Dominum,*

**DN. BERNHARDUM, DU-
CEM SAXONIÆ, JULIÆ, CLIVIÆ ET
Montaniæ, Landgravium Thuringiæ, Marchionem
Misniæ, Comitem Marchiæ & Ravenspurgi, Dynastam
in Ravenstein &c. Dominum meum Clementif-
simum.**

*Egum Secreta, Princeps illustrissime, celanda;
Dei autem opera manifestanda & depradicanda esse,
sacris literis docemur & monemur. Hoc autem poste-
riori, Regum & Principum facta memorabilia dignis
laudibus evebere, minimè prohibetur; In tantum, ut
divinâ collaudatione hîc principaliter mandatâ, ho-
minis simul, per quem, ceu organum, Deus opus suum
efficit, laus aliqua comprehensa & tacite permessa vi-
deatur: Cum & ipse Deus eum, per quem divinum opus suum vult expediri, eo
ipso, quasi peculiari honore dignetur: quemadmodum & per Davidem, sa-
crum organum suum, Goliathen Philistæum occidens, encomium illud publicum,
quod Mulieres Hierosolymitanæ Victori Davidi accinebant, improbasse, nec i-
bidem nec alibi in scripturâ legitur, colligitur aut presumitur.*

*Hoc itaq; certo & minimè dubio, ut quotidie mecum recordor, quam
singulari Dei opt. max. vocatione, impulsu, directione & auxilio Celsitudo
tua, tum meam, tum aliorum Coburgensium à captivitate Marchesianâ li-
berationem quasiverit & promoverit, tandemq;, Deo dante, effectam obti-
nuerit: Ita & ad illustre hoc beneficium gratâ mente & ore, tum privatim
tùm publicè collaudandum, pietatis debite vinculo me adstrictum & obligatum
sentio: Cujus rei quog; initium aliquod feci, cum post reditum nostrum,
qui nempe 22. Aprilis instantis anni factus, sequente primo Maij historicam
de abductione & reductione nostra relationem, tenui carmine conscriptam,
publicè recitando imprimis Deo & illustri tue Celsitudini subjectissime gratias
egi. Quò non tantùm id obtinui, ut Audientes meo me hac in parte officio p.r.
satisfecisse arbitrati, sed etiam ipsimet ad Celsitudinis tue egregium meritum
passim*

arbitrati

passim depraedicandum ansam adepti: tum huc usq; temporis mihi autores, sua-
sores & impulsores fuerint, quo memoriae ergo Carmen praedictum, typis publicis
committere & publicarem. Quod sicuti nunc & imprimis in Celsitudinis tuae
laudem immortalem factum est, ita idem ipsi, qua par est, animi subiectione
addicens & dedicans, ut in gratitudinis aliqualis signum juxtaq; in clientelam
suam recipere, meq; & imposterum gratia sua dignari velit, maximopere pe-
to & rogo.

V.

Deus opt. max. qui Celsitudinem tuam ad mirificum desperata libera-
tionis nostrae opus efficiendum, pra aliis elegit & excitavit, eandem & posthac
ad omnia ardua, & Ecclesiae totiq; reipubl. Christianae salutaria suscipienda,
susceptaq; felicissime peragenda benignissime regat, ducat, & roboret, nec
no longe va sanitate, cum auspiciatissimo regiminis statu, & successu, bonorumq;
omnium ditissima affluentia donet, augeat, & conservet. Dat. Coburgi
13. Junij Anno 1633.

à Celsitudinis tuae

Subiectissimo & devotissimo

Ioh. Bechstadio V. I. D. & Consili
Saxo-Cob.

Magnifico Sapientissimoq; Dn. Cancellario &c. Am-
plissimis, Consultissimis, Spectatissimis Dnn. Dd. Consiliariis,
& Prudentissimis Senatoribus, Honestissimis itemq; castissimis matro-
nis &c. omnibus Coburgo abductis, nunc ex miserrima captivitate reductis per
Dei singularem gratiam Coburgum reversis; hoc exiguo, excipiendo ob-
viam it debitam reverentiam & animo exultanter gratificante
ac congratulante.

Magnifici Proceres, Christi selecta propago,
Principis in senio lumina chara suo!
Et venit, quamvis longo post tempore venit,
Expectata dies, o speciosa dies!
Captivos reduces, qua vos haec terra salutat,
Gaudia cum lacrymis miscet honora suis.
Nam quae septenos saevi truculentia Martis
Detinuit menses, sponte soluta favet.
O mirum fatum, quod vis divina revolvit,
Et veteres placito, jussit abire vices.

A 2

Sic

Sic gemebunda Deum lassarunt vota precantum,
 Charorum fletus, mœstaq; corda Virûm:
 Vestraq; sollicitis simul anxia pectora spebus,
 ἀλάγχνα moverunt omnipotentis Heri.
 Nempe quod haud possunt nummorum millia multa
 Solvere, summatim persoluere preces.
 Persolvere preces fidei cum robore, Christus
 Quas Patri acceptas promovet usq; ratas.
 Quisquis es ergo Deum precibus de corde fideli
 Atq; pio gemitu sollicitare stude:
 Et mecum hoc facto mirando dicito gratus,
 Gratia sola Dei gloria sola Dei.

Die höchste Ehre Gottes ist
 Daß er gnädig und barmherzig ist.

At vos ô proceres fidei constantia victrix
 Quos declaravit, provehat orbe decus;
 Exemplo sitis credentibus omnibus, usq;
 Vos Christus revocet lumina celsa Poli.
 Heic ubi non hostis, non vis, infamia, carcer,
 Non fraudes Satanae, non maledicta hominum,
 Aurea sed cœli libertas, gloria Christi
 Cœlituumq; Chori, consona turba Deo.
 Tunc persolventur meritæ præconia laudis
 Sacratæ Triadi ac unico honore Deo:
 Angelico linguæ concentu quando sonabunt
 Ter sanctus sanctus sanctus honore DEUS.

submissè & devotè cum precibus & servitiis debitis ascripsit
 M. Hippolytus Hubmeier Past. & Superint. Heldpurg.

Σύνταγμα gratulatorium.

Itzigenæ Musa, Musisq; sacrata Juventus,
 Cui pulcrum docili sub pectore gliscit Honestum,
 Atq; cui multâ insignes probitate Magistri
 Ostendunt sacras divinae Palladis artes,
 Et nitidos referant fontes Heliconis amœni;
 Nunc pia Cœlicolûm sacris date munera Templis,
 Letitiâq; dicite dies; Astræaq; mater
 Desere cœlesti contermina signa Puella,

Inno-

Innocuisq; premas iterum talaribus orbem !
Justitia revirescet honos. Themidiq; chorisq;
Thespiadum, & quotquot gremio Trutonia claudit,
Servatum decus est. **LETO FOMANE COBURGO**
Salvus ades, cuius sancto se pectore condit
Cana fides, pietas, rerum prudentia, candor,
Et labor, & totas vigilantia sobria noctes:
BECHSTETUSQ; pedes infert cum Coniuge, quacumq;
VXOR aditq; sui limen pudibunda **DRACONIS**,
Adspiret facilem cui Juno Fluonia partum,
Ne mala succumbat crudo tot passa dolori !
Care mihi **LEOPOLDE** redis, **LEOPOLDE** Tuiq;
MAIE redis, **HÖRNERE** redis; vestigia passu
Quorum equo relegis **GAÜERE**. Ut pectora motu
Subsiliunt tremulo mihi ! tanto in turbine rerum
Vestra quod aethereo nutu surrexerit omnem
Mens supra sortem, fato sublimior omni.
Scilicet hos pietas potuit tolerare labores;
Inconcuſſa fides, & mens interrita sedi
Martis ad horrores, ac nescia cedere magni
Pectoris evicit Constantia vivida casus;
Ignea quos Orci Vobis impigit Echidna,
Et fera vulnificum quatiens Bellona flagellum,
Non aliter, viridem exercet cum Palma juventam,
Quam passim agricolae depensâ mole fatigant,
Atq; gravant saxo, superas consurgit in auras,
Indignata premi molemq; & pondera victrix
Exsuperat, seris factura nepotibus umbram,
Usque adeo nescit subigi discrimine Virtus !
Quae stat, in Alpinò ceu cautes vertice surgens,
Quam neq; convellunt Cauri, neq; seva trifurcâ
Fulmine vis coeli, violens neq; diluit imber.
Musarum memores igitur Subsellia plausus
Ingeminent, libentq; Deo gratesq; precesq;
Qui faciles aures clamantibus applicat, & qui
Vincula disrumpit, pedicas retinaculag; laxat;
Solaturq; graves curas, & tristia mulcens.

*Peſtora detergit lacrimas, & abacta reponens
Gaudia feſtinat lapſum reparare vigorem :
Quiq; cavis olidos proſtant è naribus ignes
Terrificat tumidos ſubigitq; domatq; Tyrannos;
Quos tandem miſeros Erebo tranſcribet, & omnes
Fulmine dejectos tetrico demerget Averno.
Ille animat propè jam lapſos Phlegethontis ad undas :
Idem reſtituit ſuperasq; reducit in oras,
Educitq; lacu vinctos & ſiſtit amico
In portu, & pavida reddit pia gaudia menti.*

*Ille dies fuit ab ! feralis, & omine plena
Triftificò fuit ab ! quã nigrò pallida luctu
Atria ſqualebant Themidis, viduata Magiſtrò,
Et deſolata flebant cum ſede Camena.*

*Dira dies ! nitidò minime produxit olympo
Veſta pruinòſò genitrix te Memnonis axe :
Sed tibi triſte jubar pallentibus extulit umbris
Tartareò redimita caput Vox turbida peplò !
Tunc licuit Clarias oculo lacrimante Sorores
Adſpicere, & iaceris immittere crinibus ungues,
Turbatumq; Helicon vagis reſonare querelis.*

*Nunc vertit Fortuna vices. Ludibria ceſſant
Militis obſceni, riſus ſanneq; ſuperba,
Scommata, probra, leves ronchi ſtolidiq; cavilli,
Atq; Itale gentis convitia ludicra; quondam
Quæ Superùm Nemefis prolata, at ſeria juſtis
Pœnis ad ſimiles ulura eſt uſq; nepotes.*

*Nunc REDUCUM certant ſtudiis equalibus omnes
Egregium ſtipare latus, primi q; videri;
Itzigenaſq; trabunt lata ad ſpectacula Nympbas,
Sicut ubi exutus ſenium nitidusq; juventâ
Puniceis ſurgit Phenix à funere plumis,
Nativoq; jubar Phœbeum provocat aurò;
Innumera circum volucres comitantur euntem;
Et vario indulgent cantu, plauſuq; ſequuntur;
Non illum tantùm Philomela canora ſalutat,
Verùm etiam Frigilla, etiam cum Regulò hirundo*

5. Oct. An.
1632.

d. 22. April.
An. 1633.

Suprà

Suprà infràq; crepant, quò possunt, vocis honore.

IPSE PATER PATRIÆ, primis mala doctus ab annis,

Et nunc Prædonum manibus spoliatus iniquis

(Circa summa tonat, ferit Acroceraunia fulmen;

At tribuli & lappæ horrentes, & inutilis arvis

Carduus, haut Boream curant & frigora Brumæ.)

Cum fletu cupidis reduces amplectitur ulnis,

Conjungens manibusq; manus atq; oribus ora:

Grataturq; suis BENE-VENTUM & gaudet Alumnis;

Post varios casus, post tot discrimina rerum

Exoptati adsint! Votisq; tot usq; petiti

Dent rapidis curas zephyris Atlanticum in æquor

Ferre, nec ulterius mortis propè mille figuras

Implacidâsve minas timeant; trepidosq; pavores

Excutiant! hostis Campana superbia tandem

Pessum ibit, pœnasq; luent sine fine Tyranni,

Hic ubi Cocyti stagnum Stygiâq; paludes

Sulphureis turbantur aquis olidâq; mepbiti.

Qui ditat, Deus est; Deus est, qui pauperat. Ille;

Quæ Mavors rapuit, millenâ forte rependet.

Fiat ita! & deinceps sine vi sine cædibus ævum

Degite securi, in placidâq; quiescite pace,

O dilecta DEO Capita, ô sacra lumina Phœbi!

Improba nec ledat Vos Ate, aut Martius horror

Intonet ulterius, timefactâq; pectora turbet!

Nil cuiquam desit, nec opum ulli defuat uber.

Corditûs hæc voveo, & Salvis precor omnia fausta:

Ut tandemq;, malò extinctò, Deus alta laborum

Per juga ad æternæ cunctos Vos præmia vita

Evehat, & Superûm stellanti sistat in arce,

Lucida ubi sine nocte dies, Sol verus in ævum

Irradiet placidas divino lumine mentes.

Scriptum

à M. Ioh. VVeitzio P.L. & Rectore
Scholæ Gothanæ.

CA.

CAPTIVI REDVCS:

Αναγκραμαλινως

DVCS VICIT PERA:

DEVS VICIT, CREPA.

DVcta quòd hinc patriæ clarissima sidera per vim,
Causa; Duces vicit pera replenda Tago:
Liberà quòd prisco nuper sunt reddita Cœlo,
Causa; Deus vicit; vis inimica crepa.

*Johannes Rosa Senatui Pesni-
censi ab Epistolis.*

Ejusdem.

AD AVTOREM.

L'ubligo è 'l rispetto, che io Vi porto sempre, mi spiegarono la mano à
conciar queste righe, come spero, non mal à propos d' Oratione vostra
à piè Heroico, Heroicamente come scritta; così recitata. Le quali accettate
te con quella buona dispositione d' animo, con che Vi si porgano: Sc. Co-
burg. 8. di giugno 1633.

Suonetto

CRedete mi, signor, che per le vostre
Fatiche, dal Marches di Grana forte,
siate più forti fatti, com' en giostre,
che per il vostro grado in qual sia corte:
Allegri all'hor d' haver si fatte mostre
provate con il gusto soua morte,

E trapassate ben: Toscana Pitho
Così motteggia, cidè Pastor fido:

Non è sana ogni gioja,

Nè mal cio, che v' annoja;

Questo è vero gioire,

Che nasce da virtù dop' il soffrire.

di V. S. eccellentiss.^a

devotiss.º Servidore.

Deo

Deo soli gloria.

I Tully eloquio valeam venâq; Maronis,
 Certè haud sufficiam laudis praconia fari
 Numinis aeterni: cuius divina potestas
 In patriam reduces fecit, quos improba
 Martis

Vis rapuit, raptos tenuit, tentosq; reduxit,
 Et retrodixit, perversi Militis inter
 Blasphemias voces, bombardas, spicula & iras,
 Per nemora & campos, perq; avia tesqua viarum,
 Afflictosq; fame atq; siti, tum frigore pressos,
 Donec Egram appulimus miseri, tandemq; Viennam,
 Austriaci sceptri celebrem pervenimus urbem
 Vinculum ubi arresti laxatum, & facta potestas
 Pro lubitu mutare locum, in Patriamq; reverti.

Historia haec brevis est abitus nostri reditusq;
 Inde tamen nondum facile est cognoscere causas,
 Cur tot sint grates divino Numini agenda.
 Hinc fortassis erit quoq; quod convertere vultus
 Vos in me videam rectos, tacitosq; rogare,
 Gestibus & votis causas! Jessus id ipsum
 Addocet exemplo proprio: memori ore recensens,
 Et velut ad digitos, summi benefacta Jehova:
 Crimina quod tibi condonet; quod vulnera sanet:
 Servet ab ininteritu, vitam quod dotibus ornet:
 Os quod letificet, juvenumq; vigore senectam
 Instauret, pro more aquila; tum cetera narrans.
 Pluribus ergo iter expediam, referamq; notandos
 Casus; ut quisq; acciderit, sortitus & idem

Psal. 103.

v. 3.

v. 4.

v. 5.

B

Quem

Desni-
lis.

ano d
vostra
tare-
Co

Deo

Quem finem? unde Dei constabit provida cura
Pl. 3. v. 4. Et quam dilectos ducat mirabilis usq;!

Inde simul causæ poterunt cognoscier: ob quas
Jam Domini laudes mediter, cupiamq; referre.

At quid nunt animum turbat mihi? Forsitan adsunt
Qui studium exprobrant hoc, susceptumq; laborem
Linquendum esse aliis statuunt, qui non minus ipsi
Præsentes sunt experti, quæ sunt mihi visa,
Acrior & quibus ingenij vis atq; facultas
Dicendi? Nihil ista moror. Concessa potestas
Cunctis laudandi Dominum, nec adempta per istud
Est aliis. Me zelus agit bonus: Offero votum
Pl. 66. v. 14 Sic labiis promitto meis, sit osq; locutum est
Tempore, quo mala sors miserum divexat & arctat.
Ne quis me innocuum detestanda ambitionis
Suspicione gravet, sermonem aut simplicio rem
Taxet: Quæ loquor hic, loquor ut sint plana cuiq;
Non loquitur, si quis non vult intelligi ab omni.
Ferte omnes aures aquas, audite benignè
Dicentem, Patres venerandi & ceteri Amici.
Si tamen attigero quadam, quæ vilis magnis
Et vestro ingenio non sunt satis apta, nec auri,
Quæso ignoscatis, vobisq; haud dicta putetis,
Verum illis queis mens audire & cuncta minuta.
At nunquam, certè, tibi erunt dicenda minuta
Quæ solamen habent miseris, mentesq; monendo
Ædificare queunt hominem: Sit parva licet res
Mundi in judicio; qui nil nisi grandia spectat
Quæq; oculos implent, animumq; quod afficit actu:
At non interiora capit, miser ut capit, atq;
Pro minimis Domino quoq; cantat pectore grates.
Christe benigne regas Flatu mihi pectus & ora,
Ut tibi

Ut tibi grata canam, quæ sint & grata Patronis
Atq; Iuventutem doceant, moneantq;, juventq;.

Magna Dei est bonitas: qui quando immittere cladem
Vult aliquam populo, commissa ob crimina semper
Ira concepta præmittit nuntia signa.

Sic ante excidium Solymæ præfagia plura
Auribus atq; oculis dederat cognoscere: ut indè
Numinis irati mentem perdiscere, & iras
Obsequio vitaq; piâ lenire, gravemq;
Tñs πανολεθεϊας pœnam prævertere possint.

Sic, quanquam excidij nondum nos pœna petebat;
(Tempore quod nullo quimus sat pectore grato
Concelebrare) tamen neq; nos clementia Jovæ
Signis destituit, quæ sunt prænuntia cladis.

Pluribus ex istis memoro, semestre quod ante,
(Forte & nuperius) proprio ceu lumine vidi,
Unda suburbana fossæ, quæ proxima portæ
Judaica, fuerit rubicunda cruoris adinstar,
Sic ut ab ignaro cernente hanc vase retentam,
Certè nil aliud fuerit, quàm, credita, sanguis.

Addo aliud: Quod fœtus, adhuc qui clausus in alvo,
Vagitum ediderit vehementem adeoq; sonorum.

Mater ut adstantesq; simul perterriti ob ipsum
Non modicè fuerint: sed naturale putarunt.
Paulò post simile evenit prægnantis & ejus,
Quæ prægnans etiam ipsa fuit, nostra urbe, Sorori.
At nemo advertit donec signata sequuntur,
Sanguine & unda rubet, tenerùm vagitus & urbem
Cum Matrum Patrumq; vagis ululatibus implet.

Eloquar an sileam? Non consultatio vana est
Certè: Si sileo; vos spe lactasse videbor
Vana: si loquor; antiquum renovabo dolorem.

18. Septēb.
Anno 1631.

*At opus hoc certè : nocuitq; silentium Amiclis.
Septembris lux oclava & vigesima (ô haud lux)*

*Anni, ante instantem qui proximus ordine cessit,
Heu quam tristis eras ? quam perniciofa Toburgo ?
Dux Fridlandus ubi numerofo & Marte feroci
Mœnia cingendo, immani terrore, minisq;
Conclusos adigit fatalem ad deditiōem.*

*Mars sanè interior, quid non molitus in Hostem
Egrediendo, invadendo, occurrendo, necando
Fulminibus tormentorum, ferro, ensibus, hastis ?*

*At nihil efficitur : major vis ingruit Hostis,
Mœnia & infestat, distinctis partibus, urbis.
Jamq; ex rure sonat Tubicen taratantara, & urbem
Dedere Fridlandi jussu monet : at vice primâ*

*Nostratum globulis cessit retrò indè petitus,
Sed rediens paulo post intromittitur ad nos,
Mandatūq; Ducis brevibus proponit, & instans
Deditiōis opus, referendoq; fulmina dira
Mortis, & excidiij extremi, monet, imperat, urget :*

*Vixq; datur spacium consultandi unius horæ
Dimidium : intereâ sic Dictatore jubente
Tormenta & sclopos, morâ & absq;, quiescere mandat :*

*At furor & crepitus pergunt, monitusq; recusant
Cives. Responsis opus est : Citò adesse jubentur
Præfecti cum Consulibus, plebisq; Tribuni,
Et qui curam urbis contra vim Martis habebant.
Ut faciendum quid, statuant. Magè buccina clangit :
Maturate precor : non hic mora. Quid faciendum.*

*Consulimus dubij : incerta ratione vagamur
Nunc huuc nunc illuc. Tubicen magis instat & urget.
Festinate, aut me, quæso, dimittite saltem,
In castrum ut redeam. Vereor & c. Nos : Dicite tandem*

Quæ

Quæ sint danda Duci responsa : An mœnia contra
Vim tantam servare, aut non servare potestis ?

Nunquam quimus, ait, cui res benè cognita : Et hostis
Murorum in fossas illapsus scandere eosdem
Jam conabatur tuto sub tegmine. Adesse
Non vult ulterius Tubicen. Dant ultima vota ;
Hostem admittendum sub conditione benignâ,
Quàm ablegandi istinc deberent ritè pacisci.
Ut capit hoc Tubicen vadit ; pactisq; futuris
Jam locus est dictus. Sed Commissarij ut urbis
Interiore meant portâ, portam exteriorem
Hostis habet patulam, (quo factò ? haud constat) Et intrat
Vexillo, Dux Beckerus, volitante. Reversi
Nostrates referunt : urbs atq; possessa tenetur,
Nec locus ulterius tùm conditionibus æquis,
Quàm quod nulla Lari vitæ è timenda pericla,
Si modo pacifici simus : Custodia at urbis
Atq; gubernandi ratio mox omnis adempta est.
Hæc ita dum fiunt, qui terror, clamor, Et angor,
Inter nos fuerit, quæ consternatio mentis,
Quæ rerum confusio ? qui jam fando referrem ?

Solis ut orta dies Primazes ordinis omnis
Supremi bini, ad Fridlandum, in castra, vocantur.
Non hic ulla mali vel conditionis iniquæ
Suspicio est : interq; illos qui à consiliis sunt,
Electi, quibus ante labor de fœdere pacis
Tractandi commissus erat, virtute vigentes
Conspicuiq; viri ; queis Miles Nobilis adstat.

Beit Ulrich Marschalck von Erelbach zu Aindich etc. Capitaneus.

D. Ioh. Iacob Draco Ordin. & Consiliarius.

D. Peter Andr. Wolffrumb Consil. Cancellaria.

Dn. Ioh. Eaterman in Mogebrun Consil. intimus & Præfectus

Ærarij.

Ordinibus verò ex aliis comitantur eosdem :

B 3

D. Phil.

30. Septēb.

Quæ

H. Phitippus Seidenbecher Diaconus Cob.
Johann Herold J. S. Gleydsmann.
Andreas Flemmer Consul.
V Volfg. Erhardus Abt Syndicus.
Samuel Stehlin Ædilis & Senator.

Delati ad castrum Fridlandi hæc jussa capessunt
Ardua : ut extructum ad castellum, in monte, Coburgum
Ocyus adscendant, atq; ejus deditioem
Procurent queiscunq; modis, si vivere & ipsi
Atq; suos, vellent, salvos superesse Penates.
Nulla mora hic : sic decretum est : Mora nulla : præibat
Præfectus campi dux : Adducuntur ad arcem
Usq; per ambages, nec sic tamen absq; periculo,
Quod minitabatur tormenti fulmen in hostes.
His, cum jam propugnaculo fiunt propiores
Cedere nec retrò datur, hæc prænuncia ad aures :
Si non rectà adeant, re infectâ sive recedant,
Mox Sclopetorum globulis rectâ esse petendos :
O injustitia ! ô pectus crudele ! Tyrannis
O seva, innocuos sic velle addicere morti !
Ni faciant quod jura vetant, quod & Ethnica virtus,
In patriam & prohibet pietas, atq; omnis honestas !
Jam timidi pergunt : videor mihi cernere euntes
Omnes respicientes nec non indignantes.
At superandum iter hoc. Jam Præsidarium in arce
Alloquium ad jussam exposcunt : dictamine iniquo
Qui sic commotus, miseros ut, dira precando,
Jusserit actutum longè inde recedere & esse,
Aut viam eis aliò se commonstrare paratum.
Nec jocus aut lusus fuit hic : Sententia dicta est,
Quæ nullis precibus poterat mutarier. At cum
Retrotrahunt gressus, referant ut Cesareanis,
Mox hi displodunt sclopetâ, trucesq; repellunt

Nostra-

Nostrates, qui sic dubij quò vertere tuto
Se possint, eadem cum Miles ab arce minetur,
Depressi, terræ incumbunt, aliquà ratione
Ut latitare queant, nec toto corpore aperti
Expositiq; oculis ita sint atq; ictibus Hostis.

O lux atra dies maledicta, diesq; nefanda
Quâ semel in puncto cumulantur, & undiq; terrent
Vis Hostis, furor indomitus, mina & arma cruenta
Nec non ira Dei, ac certissima mortis imago!
Hic tremor hic angor! sed tandem vota precesq;
Tot fusas Deus exaudit, sub vespera & illâ
Commiserans salvos recipit Capitaneus arce:
At durâ sub conditione, nec absq; periculo.
Quin metus atq; dolor, satis hic quoq; tangit & angit,
Heu miseros, dum Vulcanum dominarier urbe
Conspiciunt toties; post & rumore ferente:
Urbe prius nostra spoliatâ, atq; ense necato
Possessore omni flammis tunc funditus omnem
Perdendam esse: ut post etiam, cum castra remota
& atq; hostes abiisse ferunt, pretiosa Penatum
Omnia rapta simul, simul absentumq; Maritas
Abductas! Metus hinc quantus, quis mæror & angor?
Sexta dies Pathmi quando instat, & hostis ab urbe
Discessit, salvi redeunt ad tecta Penatum.

5. Octob.

Jam rogitas: Quæ causa mali cur omnia & ista
Permisit Dominus fieri? Pressere Coburgum
Fata, ait Astrologus: cui cæli sydera cura
Illorumq; situs, motus, natura, vicesq;
Temporum & annorum. Hæc sequitur mutatio rerum
Ortus & interitus. Tu dic: pressere Coburgum
Non Fata at Peccata: quibus justissimus orbis
Judex offensus clades immisit in irâ.

Quarta

Nostra-

91
Qua tamen haud tota exarsit, furor indigitetur
Ut rectè de quo Psaltes sextam inchoat oden:
Ab Domine haud miserum me puni & corripe in irâ
Inq; furore tuo. Quia ceu validissimus ignis
Indomitum furit, & devastat templa domosq;
Sic furor ille etiam consumit & omnia perdit:

Thre. Ier. At bonitas Domini est, urbs quod non perdita nostra est.

c. 3. vs. 22. Nam nobis pressura modò & vexatio clades

Habac. c. Illa fuit. Des alme Deus, vexatio ut ista

i. v. 12. Det nobis intellectum, sapiamus ut inde,

Iesa. c. 28. Quae sint ad pacem nostram Patriaq; salutem:

vs. 19. Quod nisi fecerimus, Patria haud vexatio restat,

Sed miser interitus certè fatumq; supremum.

Iustus enim Dominus, qui cottidieq; minatur

Pl. 7. vs. 11. Sitq; nisi impietas hominum correctâ subinde

seqq. Jam gladios acuit, jam jam sua tela paravit

Atq; venenato tinxit sua spicula felle,

Funditus ut tandem percat mala & impia turba.

Hac itâ pramisi nostris, ne prima deessent,

Unde ortum traxere suum mala nostra secuta

Nunc redeo ad caëptum. Beckerus, primus in urbe

Primâs militiæ, lytron sibi postulat ingens,

Mille thalerorum quater. Hoc cum nactus is esset

Post totidem Baro de Suys Dux, totidem & Monachus Dux

Poscunt: Marchesius de grana sive Caretto

Mille requirebat: Custodia cessa quòd esset

Urbis ei: Altringus non es poscebat, ut illi,

Sed Fridlandi ex permissu capit omnia, quæ tunc

Hostis ob adventum, simul & ne perdita cuncta

Essent, sed tutò conservarentur, in Aulâ

Deposita atq; recondita erant |preciosa virorum

Et scemellarum, æra, numismata, pocla, catenæ}

as,

Resq;

Atq; alia è gemmis, auro, argentoq; parata.

Non infra unius tonna auri fortè parat.

Quin nec privatam spoliū per tecta, per agros,

Nec pressuræ aliæ, nec onus grave contribuendi

In commune, Gregi Martis cessabat; Et inde

Extenuabantur pariter res divitis atq;

Pauperis, Et sic ut solvi nec summa Baronis,

Nec reliquorum etiam fuerit potis: acriter usq; Et

Quam sanctè admoniti cives, proceresq; rogati.

Terminus, Octobris lux quarta, est ultimus. At cum

Es non in promptu est, tunc tres ex ordine nostro,

Quattuor ex Scabinis, causarumq; Patronis,

Atq; Senatores, nec non ex ordine, quædam,

Fœmellarum extemplo in Curia adesse iubentur;

Vespere jam sero: post ista nocte ligantur

Arresti duri vinclo: Sed mane sequenti,

Nempe die quinta Octobris, Schluisbergius ille

Cæsareus tunc Legatus, conscripta legebat

Nomina quorundam ex nobis, grex Obsidum ut esset:

Quos etiam à reliquis removens statione seorsim

Collocat. At numerum haud curantes Marchesiani

Ut furia, haud scriptos cum scriptis scandere currus

Adq; iter impellunt, scripto non nemine omisso.

Pectus adhuc dolet, Et tædet seniiq; statusq;

Tantos contemptus audire, atq; aspera verba!

Heu dolor, à teneris Natis cum conjuge Matre

Abripi, Et obtorto quasi collo extrudier ambos!

Natorum miseros questus audire, Et eosdem

Pugnis atq; minis reprimi, spectare sequentes!

Res miseranda nimis! Num sic offertis honorem

Obsidibus vestris? Quo jure aut legibus hoc fas?

Nil monuisse juvat: Captivi abducimur urbes

At
Valorem

4. Octob.

Dux

5. Octob.

Nempe

Resq;

*Nempe Virum bis sex atq; unus, tum Mulierum
Quattuor, ut serie tibi sunt hæc nomina eorum:*

Dn. Ernestus Fomannus UID. Cancellarius
Johannes Bechstadius UID. Consiliarius
Johannes Schadius UID. Consiliarius
Petrus Leopoldus UID. Scabin. Sen.
Bonav. **Gawer** UID. Nob. Franc. Advoc.
Johannes Christian **Scherer** UID. Scabinus
Josua Majus UID. Scabinus
Stephanus Hörnerus UID. Scabinus
Bonaventura **Breithaupt** Consul Cob.
Georgius **Espacher** Senator
Fridericus **Felder** Senator
Johannes **Börkel** Senator
Casparus **Stuhrschütz** Senator
Ursula Dn. Ordin. Cob. Joh. Jac. Draconis uxor
Maria prædicti D. Bechstadii uxor
Susanna Dn. Philippi **Seidenbecheri** Diac. uxor
Sophia Dn. Andr. **Stemmer**, Consulis uxor.

*At quanam ratio, quod nos elegerit Hostis
Ante alios fuerit, varia est sententia: Certa est
Hæc: Tantum nobis illum tribuisse favoris
Principis & Populi, ut vel plurima solvere maline
Millia, quam miseros captos sic relinquere vinclis,
Atq; Magistratus titulis quos condecorare
Non veriti fuerint: quin sollicitando Maritos
Usq; Maritorum causam conamine summo
Pertentaturos, libertas donec adeptæ.
Hæc hostis ratio fuit, at magis ardua restat*

Numinis

Numinis aeterni, quæ primum abscondita nobis,
At post eventum falsoque haud lumine claret.

Peccati ut pœnam nemo vim sustinet isthanc
Immeritò nostrum: sed quo quis id adferet ore
Nos solos culpâ hanc nostrâ meruisse? Redemptor.

Quos turris Siloæ necuit collapsa ruendo
Non solos peccasse, inquit; nihil est minus ipsi
Intereunt soli: reprobis calcaria ut addant
Exemplo, ut mutent vitam ac resipiscere discant.

Interea Superum jussa haud temnenda cuiquam,
Et si Christus ait: Tu me jam Petre sequaris;
Ire detet Petrum, nec succensere Joanni,

Quod maneat: quia tunc tempus, quò Petrus amorem
Testificetur, et obsequium, sine murmure, Christo:
Tempus erit tandem quo jussus est ire Joannes
Obsequium Domino præstet. Sed ritè vocamur

Si vis nos adigat parere, aut jussus eorum
Queis parere decet meritò; Specialior adsit
Maximè ubi ratio. Procul at generalior absit:
Cum semper generi species longè anteferenda.

At quàm falsa hæc est, quæ tentat opinio quosdam
Autores ipsos sortis nos esse fabrosque
Nostræ; de nostris dum nil conferre petita
Summa mens fuerit, nos nilque aut pauca dedisse.

Si verum hoc, certè species, quod est ipse faterer,
Turpis avaritia, nec publica ritè fuissent
Cordi vel curæ. Sed res certè ipsa loquetur
Et Collectorum manualia scripta probabunt,

Quæ literatorum, qui post educimur urbe
Præ reliquis fuerit largitio, mensque benigna!
Gloria vana absit; de me loquar ipse, coactus:
Forsthan exemplo, preciosis omnibus Arce

Lucc. 13.
v. 3.

Ioh. c. ult.
v. 21.

Privatus, praeo promens penè ipsa minuta,
Quin alios aperire manus, quoq; adhortor & oro.
Ultra haec quid quimus? Cesset lingua aspera tandem.
Quid post? Urgemur. Petri at vestigia & ipsi,
Dum Christum hic sequimur, premimus. Non perplacet ire:
Inviti at rapimur. Primi cum Coniuge Coniunx
Servorum in manibus, praecuntibus hisce sequuntur
Et reliqui ad currus, denis qui vix capiendis
Sufficiunt. Jam proVecti valedicimus Urbi
Cum genitu & lachrymis. Cives, queis cognita non res,
Hoc mirabantur, queis nota est, collachrymantes
Ad caelum palmas tendunt: vis auxiliandi
At nulla est miseris. Imus: cum non procul urbe
Absumus, ex Comitum generosa stirpe creatus
Quidam, Faemellas primum suavi ore salutat,
Postea querendo, mordaci hoc scommate ludit:
Annè velint recreandi animo expatiarier, & quò?
Hinc alios nostrum accedit, Dominoq; vocando
Abducti cur sint si quem fortasse lateret,
Hanc causam exponit: Maetatis Caesareanis
(Vulnera quos propter, fuerit fas, urbe relinqui)
Nos Coburgenses ut sic maetemur & ipsi.

Tristia sat nobis haec nuncia tristibus antè,
Accumulantq; novas curas, mortisq; periculum,
Dum non ignari sumus ut peregrinus in arce,
Erga Hostes odio sit, Miles, & ardeat irâ.
Faemellis tamen attonitis spes additur ista:
Nil metuendum illis de his, aut mala caetera noxae:
At Maribus tantum. Nobis hac nocte manendum.

Almoesh In stabulo hedorum villa, quae dicitur Almoesh /
Friesen Absq; cibo & potu. Cum Frisam luce sequente
6. Octob. Venimus, in cellam frigentes ducimur, arcis

Stras-

Straminibus vacuum, fuerat quibus ante repleta.

Mox & Marchesiani adsunt jussuq; Dynastæ

Fantur: nos ejus captivos esse, nisi intra

Binas hebdomades, decies bis mille thaleri

Solvantur, nobis non tantum castra sequenda

Sed quoq; tractatum planè serviliter iri.

Heu nimium posci, querimur, totumq; Ducatum

Sufficere haud tantæ summæ; sumus atq; parati,

Aut scribendo, aut mittendo, ista referre, Coburgum.

Non licet hoc nobis, manet at sententia firma,

Aut promittendum jam, vel mox dura ferenda.

Sollicitè petimus veniam atq; priora; recusat

Marchesius spiratq; minas: Nil proficimus nos.

Fortius urgebat responsum, fortius urgent

Perq; vices famuli, minitatio crebra: cadit nox.

At qualis nobis, tantus queis pectoris angor.

Cras Sclopetariis, Fridlandi ad castra sequenda,

Septi, iter ingredimur. Citò adest Schluisbergius ille

Atq; Coloretti fert jussum, nosq; Cronachum

Promovet edicens: hic nobis esse manendum

Donec solvantur junctim ter mille thaleri.

Spes hinc afflictis melior, gratesq; Jehovæ

Offerimus lati. Sed quàm citò nuncia leta

Tristibus involvi poterunt? Capiantibus escam

Mandatum Coloretti aliud fert: nos simul omnes

Esse redutendos, Fridlandi ubi castra locata.

Audit his lingua, auresq; oculiq; stupefcunt,

Pectus & attonitum est: sequimur tamen obsequiosi

Excubias nostras obscurâ nocte Croatos.

Postera lux tristes defert fessosq; Brisecum

A quo castra Ducis Fridlandi haud dissita longè.

Ludibrio ut cunctis sumus, sursum atq; deorsum

8. Octob.

Cronach

9. Octob.

Brisack

Duci

Stras-

Ducimur in campo: juxta tentoria & ejus
Tendimus hinc Hoffen sed propter frigora, lapsae
Atq; Caballorum vires non pergit eò usq;
Progressus, datur at nobis succedere agresti
Bawrhoff Villa non inopis Domini certissime, at omni
Exuta victu, tum possessoribus absq;
Omnia sed licet hic confracta & dilacerata
Militis atrocis manibus, pedibusq; malignis
Conculcata; mihi tamen inviolabile mansit
Psalterium inventum linguâ ex-Germanica-aratum.
Philosopho εὐρηκα est gratum: mihi gratius illo est.
Imò quo simul inventa est sapientia summa
Quaeq; fores caeli pandit dat opesq; salutis!
Certè hinc tristitia nostrae quoq; prima medela,
Deq; favore Dei melius sperare jubemur
Ejus & auxilium praesens magis indè probamus.
O Jova bonitas quàm nullo tempore cessas!
At ne quid damni Dominus prior inde capessat,
Quam primùm de hominis seu villae nomine constet
Fœnore cum duplici, quæ sunt assumpta, rependam.

10. Oct.

Hartmanns-
reut.

Octobris decimâ in pagum, qui distat ab Hoffen
Non procul, Hartmannsreut, (quod non caret omine nomen)
Deferimur, statio & nobis haud Obside digna est,
Scilicet angustum tectum, miserumq; Bubulci.
Temporis huc parvi spacio de Marchesianis
Tres veniunt nos & satis impuro ore salutant:
Post Domini Edicto decies ter mille superq;
Millia quinq; Thalerorum poscunt numerari,
Ternis hebdomadis, iisdem pœnisq; minisq;
Quæis summa illa prior dicta est. Quin insuper addit
Excoriasse Coburgenses de Cesareanis
Militibus quosdam, sic nos esse excoriandos.

Exci-

Excipimus, duplicamus, quadruplicamus, & ultra:
Nil juvat hic quidquam. Tandem datur obtinuisse
Ex nobis binos hinc ablegare Coburgum,
Omnia ut haec referant, moneant, rem promoveantque
Temporis & dicto spacio redeant sine fraude
Marchio de Grana vocat hos, sed mittere cessat,
Donec subscribant, quae tunc praescripta tenebat
Dextrâ; quae fuerant haec: Nos numero simul omnes
Sanctè & sub poenâ promittere, id omne solutum
Es.iri, spatium praedicti temporis intra.
Imò minis gravibus tandem (vix barbula tuta est)
Nolentesque ac invitos subscribere cogit.
Disimile haud nobis post mœnia contigit urbis
Plauensis; statio est ubi nostra angustum hypocaustum,
Aegrè quod recipit stantes, & lumina fumo
Perpetuo lachrymare facit, satis ante gementi.
Hic quoque Marchesiani adsunt, subscriptaque nostris
Nominibus firmare jubent mandantque severo
Praecepto & jussu Domini: Subscribere eisdem
Jure recusantes, quae sint mutanda monemus,
Et quae subjicienda forent. Sed proficimus nil.
Urgent. Nos: haud fas; non possumus, antè ferenda
Quae Princeps in nos statuatur. Magis acriter instant,
Iras, flagra, famem, tabemque, necemque minando.
Attoniti sumus: heu non fas sic cogier! at qui
Cogimur, ac illis permittitur ire Coburgum
Binis; at non sunt imitati Emahuntem abeuntes.
Postridie juxta, nocturno tempore, Milaw
Pernoctare datur nobis: sed luce sequente
Quae decima & quarta Octobris, post mœnia visa
Urbis Zuvickavij, Miles requiescit in urbe,
Liechtenstein quae dicta: ubi nos quoque nocte moramur

D. I. Chr.
Scherer.
Fr. Felder.

12. Octo.
Plawen.

13. Octo.
Milaw.

14. 15. 16.
Octobr.
Lichtstein.

Prate.

Excipi-

Prætereaq; dies binos. Quæ causa? latet nos.
Hic Cereris liquor, est panis, sunt stramina pura,
Tum non angustum, calidum & satis est hypocaustum,
Sicq; bonum Hospitium. Domino sit gratia dantis.

17. Octo. Postera lux offert Glaucham, nox frigida Gersperg /

Gersperg Octobris bis quartus erat decimusq; dierum

Et vespertinas sol conduplicaverat umbras,

In pagum quendam, cum nos divertimus Eulen

Dictum: ubi Pastoris succedimus edibus: absens

At sacer Hospes erat: dubio procul inde fugatus

Militis adventu, qui nos præcesserat isthic:

Scrisperat hic abiens, post mensam in pariete rythmos:

Lieber Soldat brenne nicht

Die Asche hilfft weder mich noch dich.

Korn/Wein/Gerst/Haffer/Hew/vnd Strew/
Gebrauch recht / daß Gott mit dir sey.

Annè his contentus fuerit modò Miles, eisq;

Recte usus, dubium est: Certè confracta & aperta

Quæ clausa esse solent aliàs, conspeximus illic

Conclavi in nostro: Nobis ne, fortè, profectis

Vulcanus latè grassans absumat & hasce

Ædiculas, omnes devotâ mente precamur.

19. Octo. Hinc proficiscimur in pagum (fallornisi) Kleinbar

Kleinbar Quo cum Marchiacis pariter conjungimur uno

Limine, captivis, hypocaustum ac omnibus unum est.

Quæris qui fuerint? Teneas hic nomina eorum

Nobiles

Albrecht von Lichaw Fürstl. Brandeb. Stadthalter
zu Bayreuth

Zobst

Jobst Bernhard von Kindsbergk 2c. Hans Sig-
mund Bortner 2c. Hans Melchior vō Blassenburg.
Hans Wolff von Bertelshofen 2c. Hans Meidhart
von Gleissenthal 2c. Wolff Abmus von Sparn-
bergk. Hans Carl Lamminger.

pa.

Ordinis Ecclesiastici.

Herz Johann Stumpff Theol. D. Superintend. Bei-
reuthensis. M. Zacharias Seudelius. M. VVolfg. Mau-
rerr. M. Johannes Teubelius &c. Tres Diaconi Bei-
reuthenses.

Alii

Balkar Marz. Marggräfischer Brand. Haußvogt.
Lorenz Fagimont. al. Buchenbühl Inspector. Lorenz
Sawerzapff Gastner. Johann Sambstag Consul.
Johann Ebert Consul. Johann Altman. Christoph
Bohner. Johann Todschinder. Jörg Hagen. Jo-
hann Deuerling. Hans Hoffmann.

Omnes Beireuthenses.

20. Octo.
Grimme.

*Octobris vigesima erat, transimus ut urbem
Grimme / & per pontem, qui præterlabitur, amnem
Moldam. Mens tunc Lipsiacis, procul arma metumq;
Esse à sese hostis; cum recto tramite Torgam
Ire videretur: Quam causam propter & illuc,
Fama ut erat, centena aliquot misere Dragonum
Civibus auxilium ut præstent. Nos & quoq; eodem
Pergimus, inq; viâ nobis urbs parva subitur,
Miles nbi invadens vi publica tecta coquenda
Potifera Cereris, vasisq; quibuslibet haurit,
Vix tepidumq; inhiante ingurgitat ore, liquorem*

D

Non

thalt
Jobst

Nonnihil & secum asportat : meliore fruuntur
 Sorte Equitum quidam, qui tūm cum prodita res sit
 Ante, pavimento subfossō in curiā ibidem,
 Bis quater inveniunt, subter, millena thalerūm.
 Atq; impunè ferunt. Sed quo sit nomine dicta
 Hæc urbs, non audire licet vel sepè roganti.
 Mappa Geographica, regionem circiter istam,
 Tabla, dat. Merzichen : fors hic locus ille notandus.

Tempore post pauco constat nos flectere cursum
 Ad latus, & fluvio prædicto iterum propiores
 Esse : rates non sunt ; Equites at quinq; vadabant,
 Flumen equis satis & tutum pervadere discunt,
 Atq; vadum monstrant, sed tutum haud curribus equè.
 Junctus erat nostris hoc ipso mane Caballus
 Vectura & loris nondum adsuefactus, is undas
 Quâ rapidae sunt parte magis, flumenq; sat altum
 Conversus sequitur : Clamant in litore stantes :
 Ad dextram, ad dextram : currum, quâ parte levare
 Sentimus, nos innixi citò mole gravamus
 Intrâ atq; exterius, quantum vis nostra valebat,
 Donec equus loris monitisq; obtemperat errans,
 Atq; ope divinâ nos his evasimus undis.

Jam renovatur iter, quod desertum ante putatur.

Bonawig. Venimus in pagum Bonawig / jam vespere sero,
 Et cum nox medium bigis subvecta tenebat
 Cælum, pergentes cum sole appellimus oras
 21. Octo. Lipsenses. Visa urbs : mora non est longa, cohortes
 Leipzig. Accedunt illam propius : Mars impiger arce
 Fulmina tormentis emittit, & undiq; cives
 Mœnibus accurrunt, pugnantq; exinde fideles.
 Extrâ Sclopigeri post cœmeteria asylum
 Et latebras captant, globulis quoscunq; petentes

Emuris

Emuris qui prospiciunt & perdere tentant.

Ast vaga turba Croatorum, camposq; viasq;
Circum equitant intenti, ut succurrentibus urbi
Omnes praecludant aditus, & acinace & igni,
(Quo Marte ante alios celebres) vastentq; necentq;
Rumor erat jam tormentis rem serio agendam
Fridlandi è castris: sed post fama orta sonabat:
Jam de pace agier, tum deditioe futurâ
Urbis, qua tandem facta est: & Milite nostro
Invito. Heu quam millenis ferus intonat! heu quam
Vulnera sacra Dei, & sacra Sacramenta profanat!
Dedita nunc urbs est, sed adhuc fera fulmina & ignes
Castello emittunt, portasq; aperire recusant.

Quando cadendo umbras Titan triplicabat, ad urbem. hom 3. pom.

Curribus à villâ Beusdorff deducimur intra
Umbriferas salices, altis loca consita & alnis.
Inde sinistrorsum, locus est ubi suppliciorum,
Curvata in formâ lunæ veetamur ad arcem
Versus, perq; hortum, sat amœnum astate, suburbij
Tecta subire licet. Verum quam plena periculis
Hæc fuit ambages? Cum vix transivimus oras
Supplicij, crepitus bombarda audimus, & ignes
Cernimus in muris urbis, quæ fulgura Martis.
In nos hæc nostrum quidam directa putabant:
Ast aliis mens hic alia, & tantummodo sclopiis
Rem peragi è muris credunt, salviq; putamur;
Sat procul à nobis cum sint hi fulminis ictus.
Fortior est crepitus, tormenti exindè minoris
Ictus colligitur: crescit formido. Repentè
In forma magni pomi globus advolat; ecce,
Sibilo is horrifico trans currus fertur, humumq;
Perforat. Exoritur clamor, curruq; relicto
Quilibet in campo discurrens querit asylum.

Non satis effari possum, confusio quæ tunc
Inter nos fuerit, quæ consternatio mentis,
Quam miser atq; frequens questus timida mulieris!
Resq; adeo tunc pejor erat: Castellum adeundum,
Quo propius: namq; inde magis tormenta tonabant.

Non alia est via nec medium. Post vota precesq;
Me solabatur: quod non sit moris inermes
Perdere, cum sint armati, queis perdere mens sit;
Et quod, quò propior, magè sit fallacior ietus,
Tormenti ex alto positi, transcendat & ultra.
Hæc ita dum meditor mecum citò fulgur ab arce,
Atq; susurrantem quo nescio pondere spheram
Audio, nos campo rectà super ire meantes.
O bone Christe tuo auxilio hunc quoq; fugimus ietum;
Perq; hortum dictum reclusa suburbia nobis.
Hospitium angustum est, vacuatum, & fortè malignâ
Peste: Horrere facit. Vicini hoc, ante caminum,
Vespere, tormento Famulus perit: Alterâ obortâ
22. Octo. Luce globus tectum nostrum ferit unus & alter.
Unguem si latum canna hæc demissa fuisset
Tantum & dextrorsum directâ, haud absq; periculo
Fulminis istius nostrum conclave fuisset.
Paulo post jussu nobis migrantibus illinc,
Ast illac quâ intrare datum est modò, nempe per hortum
Vix vacuo hospitio tormentum detonat in nos
E Castello aliud, sonitumq; per æra spargit;
Nilq; minus repetenda via est, tam plena periculo
Quæ fuerat nobis. Domino auxiliante sed illam
Egredimur salvi, tormento haud amplius ullo
Disploso in nosmet: Quod erat tua gratia Numen
Daucha Tendimus hinc Daucham, nostrum tribus urbe relictis
Lipsiaca, nostro sic permittente Dynastâ

Auxilio

Auxilio ut Mercatoris fortasse reperti
Causam promoveant eris, summae & solvenda.
Vespere nos Daucham ingressi succedimus arci,
Estque satis gratum conclave: sed absque calore,
Militis indomiti rabie fornace patente.

Mane sequente abiturum post nostrum urbs subdita flammis 23. Octo.
Magna ex parte perit. Cum nigra crepuscula noctis
Adsunt Eulenbergum intramus, tectoque locamur
Pellio quod Martem fugiens reliquerat, & quod
Cuncta peculij ergo Miles scrutando, psilothri
Cupamque exquirens, totum fetore maligno
Et tetro implerat: custos quem noster & ipse
Exhorrens studet incenso displodere nitro.
Hic Cereris liquor usque frequens, cellaque redundant
Milite Pincernam tandem, qui vasa recludit.
Heu rerum utilium semper damnabilem abusum!

Hinc ubi, ceu fertur, Torgam contendimus, ecce
Duplaris quidam nec non veteranus adit nos
Arrestis causam quaerens: quam cognitam orante
Nos jubet esse animo, pariterque orare fideles,
Hoc addens: Dominum nunquam repulisse precantem
Se in dubiis rebus, sed opem auxiliumque tulisse,
Sicque repulsurum nec nos illum esse rogatum.
Certe inter vivas voces haec prima supernae
Nos monuisse videbatur, virtuteque Divum
Firmasse. At quis Petrus ibi, quis Corneliusque?
Gratia sit Domino fidei & solaminis omnis.

Venimus in pagum (N.) sed noctu fama Svecorum
Nos revocat nuper, quam transibamus ad oras
Lipsenses. Octobris erat vigesima sexta
Cum villam Bausdorff contingit adire profectis
Hic quoque nobiscum captivi Beierithenses

25. Octo.

26. Octo.
Bausdorff.

D 3

Noctes

Auxilio

9. Octo. Noctes quinque moramur ibi: cum quarta subintrat,
Adsunt Marchesii, cum Quaesito, Ministri;
Præcedit Prætor, sic compellatque verendum
Stumpffium & eximium Praeconem, areaque sacrate
Præfectum Buchebuhl dictum: Satis usque requiri
Beurithense λύγειν, spacio & sat temporis amplo
Concesso; nunc signa moræ prensare dolosæ
Marchesium, jussumque ejus, citò compede binos
Primatum stringi, reliqui ut magis solliciti sint
Æsurgere. Nihil juvat hic opponere jura,
Aut iterare preces: adjussum Licitor adortos
Et manicis dextras, & compede crura ligatos
In stabulum abducit; quo carcere eò usque tenentur
Donec iter cæptum nobis est continuandum.

Heu tantam pietate virum donisque celebrem
Tantam ignominiam vexari, & frigore tanto
In stabulo insontem? Certè hic es religionis
Expertus sinceræ odium & primordia fati
Nactus! Quod tandem te vix visente Penates
Ingruit, & reditus nova gaudia funere tollit.
Salveto ô Martyr cæli: quomodo pulchra catenæ
Ornamenta dabunt, ut nanciscare coronam
Martyrii, Christi merito que parta, Fidelis.

Cæpit & hic morbus lethalis Flemmerianæ
Ut fatum propius metuens, peccata verendo
Deubelio Heinricho Mystæ sacro atque Ministro
Ecclesiæ Beyreuthensis (qui captus & ipse
Tunc aderat λύγειν propter cum Fratibus Jore
Pectoris & linguæ fuerit confessa & adepta
Leta Evangelij solamina, labe remotam.

31. Octo. Octobris cum lux instat trigesima prima
Solvimus, & noctu pagum Esch aut Trube tenemus.

Porrò

Porrò sequente die, fuerat quæ prima Novembris;
Nos summo mane in tenebris proficiscimur, atq;
Vertimur everso curru, mihi pesq; sinister
Leditur oppressus, binis ut mensibus agrè,
Applicitis mediis, fuerit medicabilis æger.
Heu quàm sèpè metus præsens, quàm sèpè periculum
Aut undis humectatum, vel frigore sevo,
Aut motu vehemente sacro tentarier igni,
Aut inflammatum totum exanimarier astu!
At summi Archiatri, cui grates, cura juvabat.

1. Novemb.

Fervet iter cæptum prætervecti sumus urbem
Lutzam (conflictu jam sat celebrem atq; notandam)

Lützen.

In pagum Greußtein tendentes: unde profecti
In pagum Meyen dictum. Tunc quarta Novembris

4. Novemb.

Est: cum quinta cadit monitis sub tempore cæna
Instituendum iter est retrò. Nam fama Svecorum
Nunciat adventum certum, & res ipsa probabat.

5. Novemb.

Non mora: maturatur iter, noctuq; moramur
In saltu haud longè Lutzensi distito ab ora
Frigus erat densum, sed erat quoq; copia magna
Lignorum fluviatilium: Hinc mox impiger ignes
Atq; focos, pellenda ad frigora, Miles adornat.

Manè, priusquam Sol oritur, proficiscimur indè
Vixq; horæ spacio Lutzâ distamus ab urbe.

Sexta Novembris erat tunc lux, atq; hora novena

6. Novemb.

Manè, osioq; dato cunctis cessatur eundo,
Randvous appellare solent, ubi editq; bibitq;
Qui quid habet. Nos nil capimus, nihil atq; tenemus.

Metantur castrum Rex & Fridlandus utroq;
Ex urbis latere: urbs media est: jam flagrat ubiq;

Currus castrenses subito statione remoti,
Atq; simul nostri ad dextram post castra, locantur.

Vecton

Porrò

Vectoris cursor, casu quo nescio, lapsus
Contritusq; rotis, miserè exanimatur in agro.
Jam tormenta sonant, reboantq; immane per auras
Pulsu fulmineo: in castris concurritur armis,
Et bombardarum globuli, referente fideli,
Agminibus densis volitant, stragesq; cruenta,
Fit modò in his castris, hominum, modò sevit in illis.
Interea nos plaustra inter currusq; silemus,
Et pugnae finem letum optatumq; precamur.
Lapsa est hora, vagus rumor defertur ad aures:
Caesareos fugere: En turba! Tunc alba columba
Advolat ad currum velut ingressura, sed infra
Se recipit, nostrum, tandemq; petita recedit.
Continuò se disjiciunt bigae atq; quadrigae, &
Quisq; cupit fugiendo prior non ultimus esse.
Festinant currus, pilenta, pecorita, rheda, &
Ne quid praepediat, vacuantur plaustra rapinis
Linteolis, vasis, lectis, potuq; ciboq;
Vestibus atq; armis, frumento, stramine, avena;
Nec pecudum aut pecorum cura est: Matresq; nefanda
Natos abjiciunt teneros: quin ipsemet unum
Audio clamantem, terrâ vidiq; sedentem,
At mihi non locus est dextrâ auxiliante juvandi.
Imò alios alij viderunt flumine volui:
Filiolam pater impatiens tunc calce repressit,
Ut caput ad salicem, sed casu, allisa repente
Mortua deciderit! Deus ô miserere! Misertus
Ah quoties nostri est Dominus miserator! Id unum
Jam referant: Dum sic fugimus curruq; tenerur,
Ecce Croatorum quidam, qui à Marte fugati,
Nos sectabantur, rhedasq; & plaustra referta
Thesauris, ferro recludunt exspoliantq;.

Hos

Hos inter tres nos adeunt: prior acris & audax
Bombardam & ferrum manibus fert: clamito: parce;
Parcite, captivi sumus. Hoc ex Marchesianis,
Qui tunc casu aderat (cur non divinitus?) audit,
Et predatores prohibet. Tua dextera magna
O Deus hic quoque erat. Post hæc ruptura videtur
Audiri currus nostri: formido periculum,
Nec fuga concedit medium vitarier illud.
Jam trans infidum nobis est flumen eundum,
In quo mersus erat currus: formido periculum:
At salvi egredimur. Vix hoc, disrumpitur ecce
In partes currus noster: subsidimus omnes:
Possumus haud ultra: querimur, sic esse relictos!
En citò & huc prior ille venit de Marchesianis,
Et vacuum præbet currum, quem Auriga solutis
Quadrigis fugiendo reliquerat: huncce jubemur
Scandere. Sic Dominos vectos facit ire, relictos,
Currus, & qui currum hunc, vecti tenuere priores,
Ire jubet pedites, quos claudos dixeris antè,
Inque metu mortis scit conservare benignè.
O quam mirificè sanctos, Deus optime, ducis!
Ducimur adest hoc sex, quatuor vix antè ferente:
Jamque iterum nobis trans flumen latius illo
Migrandum est, & ubi tot currus plaustraque in undis
Hærebant, recta atque eversa! aderatque periculum
Ne nobis contingat idem. Vix litore lieto
Tangunt nos undæ intrantes, currusque tenetur,
Nilque valet conatus equi. Muliercula juxta
Adclamat: dolor heu; currus rumpetur & iste!
Respicio & video currus plaustrique latentem
Nexum, qui retroductu atque petendo sinistram,
Solvitur. Hæc vice jam nos gratia diva secundâ

Hos

E

Liberat

Liberat ex undis validis! Sub vespere multo
Rectè audimus adhuc tormenta tonare, remoti,
In castris utrisq; simul. Jam nocte madentes,
Frigentes, tremuli, defessi, atq; esurientes
Sceuditz. Tangimus arva urbis Sceuditz, nec Marchesianus
Noster adest, nemoq; alius nos advocat intrò.
Ergò foris nobis hac totà nocte manendum,
Absq; igni, absq; cibo, sine lecto, stramine, avenâ.
7. Nov. Summo manè aderat noster de Marchesianis,
Leipzig. Nosq; facit secum deduci Lipsiam ad urbem.
Ingressis nobis etiam feliciter adsunt,
Concomitante Deo, fuga quos disjunxerat antè
A nobis, referuntq; Dei miracula juvantis.
Unus adhuc aberat. Certè pes ager & atas,
Dicebam, sunt causa mora, citò & iste redibit.
Qui nunc & rediit, salvus: Quod gratulor ipsi.
Post conflictum etiam nobis exempta verendi
Seidenbecheri Conjunx, rediitq; Coburgum
Salva: modus mihi non constat. Date gloriam utriq;
Jovæ, quod clemens ita vos eduxerit ambos.
Intereâ haud nobis sunt adscribenda relictis
Segnities, vanus timor, aut incuria mentis.
Quos vult multa pati Dominus, multo auget amore,
Et tandem in cœlis majori augebit honore.
Colligimus victu vires, letamur & indè
Quod spes fulgeret nobis, hâc urbe manendum,
Et sub Præfecti curâ, vel Præsidis arcis.
Nam satis usq; sequi pertædet Martia castra.
Certè aliquid miseris erat hinc solaminis, at quid?
Pallida cum Phœbe Phœbum fulgârat ab axe,
Scandere mandatur currus: proficiscimur urbe,
Antecunt Equitum turmæ, Peditesq; sequuntur:

pulgârat

Quandoq;

Quandoq̄ audimus quoq̄ tympana pulsa sonare
Bellica, sed nobis crepitabant frigore dentes.

Quæ via? quo cursus noster? Gens invida Martis
Nulli significat, donec sol orbe reducens
Quadrigas medium tenuit, tunc arva tuemur
Urbis Bornensis; nec longè pergimus ultra,
Ecce fenestrato curru residens Fridlandus
Præterit, haud dedignatus nos lumine recto,
Marchio ceu noster; Metuo justissimus orbis
Iudex obliquè ne tandem spectet eundem,
Atq̄ suâ facie, crescente furore, repellat.

3. Nov.
Born

Hocce die, atq̄ meo damno, diffidere disco
Turma Equitum in campo, cui non grave cingere euntem
Et spoliare, etiam procul haud absente Magistro.
Non animadvertens de rectâ semitâ ab hoste,
Abducor, rapior retrò, sternorq̄ supinus
Inter equos: me captivum mox indico, sed nil
Me juvat, abripitur lapsò mihi pileolus, mox
Pallium & ex humeris trahitur: paucillulum at æris,
Quod sub veste latet, loculo dum promere tentant,
Me renuente, omninò & iniquum hoc esse querente,
Prætervectus equo quidam tale audit, & ausis
His cessare monet. Quod fit: retinent at adempta,

Vespera tunc venit: ad pagum diverto propinquum,
Incido & in Croatos, qui me captare secundâ
Tentabant vice, at auditum cum pace relinquunt.
Tentabant vice, at auditum cum pace relinquunt.
Sciscitor & quero nostros per rura, per agros
Currus, quo tendant licet haud audire; vagantem
Assequitur nova turba Equitum: tutamina fida
Posco meam expediens sortem: sectarier illos

E 2

Iustus

andoq̄

B

Jussus confector, claudo pede: protinus isto
Cum nequeo prodire modo, complector equinam
Ambabus, caudam, manibus, nolensq; volensq;
Per medium interdumfuturum trahor, usq; sequendo
Ut modò sim tutus tenebrosâ nocte. Quid inde?
Marchesii nostri, per rura, Vicarius ardens
Advolat, inq; fugâ quasi me prændisset, iniquè
Devovet heu diris me, tum scelus omne maligno
Imputat ore mihi, multumq; haud absuit, ut tunc
Bombardæ globulo, ceu post vir ipse fatetur,
Me trajecisset. Certum hoc, Quasitor ubi isthic,
Compedibus strictus, fugitivi more, fuisssem.
Deferor ad currum spoliatus pallio, & absq;
Pileolo, usq; gelu materor: tum fortè crematum
Transimus pagum, qui nondum exarserat omnis:
Quam gratus calor! ô utinam mihi nocte manendum hic!
Non datur. Hinc in quadam sylva errando vagamur
Donec defessis multâ sub nocte subire,
Atq; tenere molam licitum est, Molitore carentem:
Hic sanâ fornace ignes benè Miles adornat,
Præteriti casus gravis atq; doloris acerbi
Ut cuncti oblitus, later quod frigore pulso
Atq; tremore oris, mihi pes & membra calecant.

9. Nov. Nona Novembris erat Chemnitz, cum accedimus urbem
Chemnitiz, Vespere jam serò, sed non immittimur intrò
Verum nocturno sub frigore longius ire
Cogimur. Heu meritò querimur, rectissimè at illi,
Qui infirmi madidivè pedes è flumine languent.

Jabolentz Pergimus, & tandem Jabolentz, ut villa vocatur
10. 11. 12. Hospitium gratum est, ob causam nempe sequentem.
Nov.

Marchesius noster scriptis persapè rogatus,
In castris cum non datur ulla occasio tanti

a

Λύτγ

Autem solvendi, vel sollicitare Patronos,
Cronachij, vel nisi forsitan placitum hoc sit, ut Egra
Mansio sit nobis, donec precium omne solutum,
Quod petat; at nunquam datur obtinuisse petatum.
Quin minitabatur: si quis nostrum audeat ultra
Tale rogare, quod extemplo sit fuste terendus.
At quando sumus in Jabolentz, Dux ipsemet offert
Conditionem abeundi Egram, spaciumq; paranda
Summae definit. Caput hoc est principiumq;
Unde et spes melior facta est, citò adesse laborum
Nostrorum finem, pariter finemq; dolorum.

Tertia lux cum fulgeret decima atq; Novembris, 13. Nov.
Deserimus Jabolentz, et recta tendimus Egram.

Hoc iter infelix est, et fatale seni illi
Casparo Gluhrschühn / quem post nos liquimus, ante
Oddram urbem fatis, quo casu nescio. Certè
Integer et rectus mihi erat, pietatis amansq;
In caelo est anima, Aldenburgi at corpus in urna.

Principio noctis portis succedimus urbis, Oddern.
Quae sat pulchra fuit, jam nil nisi rudera adusta
A Corpore, Duce Grabbatico: quem incendia passim
Terribilem et celebrem faciunt. Transimus in arva
Pressa gelu et nivibus, vix atq; paravimus ignes,
Marchesius famulo misso nos advocat ad se.
Certè agrè obsequimur. Venientes inde remittit
In campos niveos, ubi dormitoria nobis
Sunt rheda nostra: modò sint! vix lumine clauso,
Exciti rapimur, rursusq; subire relicta
Mœnia, et ingressi haec eadem citò linquere noctu
Cogimur, et cum Marchesii, rursus rure locatis
Plaustris vedilibus, simul et calonibus atris
Conjungebamur; solis, ne occasio praesto

E 3

Sie

Sit fortasse, fuga, in tenebris, campove patente,
 Hic malè vestitis frigere dabatur abundè
 Nonnullisq; recordari juvenilia facta:
 Tempore nocturno quoties tempère quietem
 Expatiendo, vagandoq; & fecere sonantes
 Hic ferro, hic cythara plateas, & mœnia turba
 Musarum. Certe satis hic datur usq; vagandi in
 Urbe, simul patulo & campo, resonare plateas,
 Non strepitu tythara, crepitu sed dentis & oris
 Frigore pulsati. Capias studiosa juvenus
 Exemplum inde tibi, ut discas, etate senili,
 Qua fervor juvenilis agit, quandoq; luenda.

At nec & hic mora longa datur: deducimur inde

14. Nov. Ante ortum solis: medium orbem istoq; tenente,
 Srenburgè Freiburgum ingredimur, jejunis dentibus indè
 In Fraunstad ferimur lassì, sub vespere primo,
 Hic atri panis juvat ora famelica crustis

15. Nov. Exatiare. Aurora micat: jam sylva, vocant quam
 Teutonicam, peragrabatur, superat à & eadem
 Neustadium appulimus, pagi vix nomine dignum.
 Non prece nec precio famidis hic ventribus esca
 Aut ater saltem panis, precio duplicato
 Offerrì poterat; quidam prohibemur & ipso,
 Quem invida Militia sibi turba paraverat, igni.
 Attamen & contra frigus præcordia munit
 En destillatum vinum quod caupo ferebat.

Pergimus in sylvam, quæ sylva Bohemica dicta est,
 Dimidiam & noctem illius sub fine moramur,
 Donec Marchesii præter sint omnia vecta
 Plaustra; Gelu indomitum sic tunc mihi corporis artus
 Pervasit, certè ut me semianimem esse putarem.
 Illis jam prætervectis, raptamur & ipsi

Præcipites

Præcipites nimium per lubrica saxa viarum,
Ac montem non viginti stadiis breviorum.

Numinis hic certè nobis custodia præsens,
Quod nec equos currus ductus remorâ absq; catena
Obruerit fessos (mirum) vectosvè cadendo

Ad latus alterutrum, nos præcipitârit ab alto
In vallem, miserè atq; simul dedit omnia pessum.

Quod Dominus cavit certè. Cum quarta sonaret
Manè, foro in medio Duxat (quæ nempe Bohemis

16. Nov.
Duxat,

Quædam ex finitimis urbs) stamus, & inde locamur
Hospitio. Hic potus sat erat, sed deficiebant
Panis: Consilium est hos sollicitare Senatum:

Quod caret haud fructu. Saturi cras pergimus ultra
Transgressiq; Grolep, Sparitz, nihil ordinis hic est,

17. Nov.

Wotsch, Closterlozum, Lichtenstadium, Novirollam,
Et Falckennauium exustum, tum Regiomontem

18. 19. Nov.

Deferimur, statioq; datur fidissima tecto
Judicis urbani, cui natus Juris Alumnus.

20. Nov.

Hi miserescentes miserandæ conditionis
Nostræ, nos recreant coctis & carnibus assis

Königs-
berg.

Lucio & eximio: Bacchi cum munera desint
Alma Ceres ridet, Bacchi indignante sorore.

Omnia compenset Dominus, servetq; benignè.
Postera lux cum jam vigesima prima Novèbris

21. Nov
Egra.

Instaret, veteris, muris succedimus Egræ,
Hospitiumq; nigri sub signo, ut dicitur, urfi

Adsignabatur nobis: sat commodum & aptum,
Non modò pro victus ratione, sed insuper hanc ob

Causam præcipuè, quod Biblia sacra, Lutherus
Teutonicâ ut linguâ vertit, cedantur ad usum

Cottidiè, nec non Postilla domestica Mystæ.
Hospitio quid quaeso deest, ubi pabula vita

Nec

cipites

Nec modò carnalis, sed spiritualis abundant!
 Egra meos fratres docuit benè pingere litras,
 Et junctos numeros artem tractare secundum,
 Horum etiam fratrem docuit numerare: Quid autem?
 Nempe dies nostros, momentaq; singula vita,
 Qui sint distribuenda piis & rite locanda,
 Ut sapiens vivas, sapiens moriaris & idem.
 Qui docuisse dedisti, etiam des discere rectè.
 Commoda cur statio hæc audistis: libera at haud est;
 Namq; dies noctesq; simul stat Miles in armis
 Pra foribus, nulliq; patent abitus aditusvè;
 Quin & literulas vestras prius Officiali
 Cesareo offerri, & si vult, quoq; perlegi oportet,
 Quàm sint tradenda nobis: grave maximè at illud,
 Marchesius, λίσσον, quod, non minuendo, subinde
 Postulet antiquum, pariter durissima quæq;
 Comminitans, nisi sit præstò; Legatus & ejus
 Vrspreccus, nostris satiandus sumptibus Egra,
 Acer & invigilans semper monitisq; minisq;
 Urserit hoc ipsum, cunctis cum sumptibus æquè,
 Marchesius nostri, quos, causa impenderit unquam.
 17. Dec. Lugubre hospitium est: Flemmeri consulis uxor
 Virtutis specimen, verà & pietate virago,
 Ægrè equidem hoc non ingreditur mente, attamen ægra
 Corpore; & indomito morbo crescente subindè,
 Hic placidè in Domino expirat, requiescit & Egra.
 Martyrij titulo digna est: martyrq; sepulta,
 Campanæ absq; sono, cantusq;, ob religionem.
 Nunc cum Christicolis cunctis letatur in axe
 Martyrij expectans, Christo præbente, coronam.
 26. Nov. Gèorgius Espachius, vir integer atq; Senator
 Prudens tum patiens, non longè hanc antè præibat.

Nam

Nam cum dimissus gratis, parat ire Coburgum,
Fortè apoplexiâ, Rörbachi, in Marchionatu,
Decidit exanimis, nostrôq; est more sepultus
In Scheredin. Fidus fuit hic pietatis Alumnus,
Letitia in Cælo nunc est sanctissimus hæres.

Nunc ad propositum redeo, quod spectat ad omnes:
Denas & quinq; hebdomades tenet Egras morantes.

Terminus hic triplex solvendi, aut ære parato,
Litterulis vè datis, ubi sit per cambium id ipsum,
Mercatore aliquo numerante, in tempore habendum.

Testantur, tot scripta, modis quot sollicitamus
Consilium auxiliumq; simul: sed novimus ipsi
Post tantas clades, perpeffaq; damna, Coburgo
Hanc summam ingentem esse impossibilemq; solutu:
Unica at est nobis spes, consolatio sasyllum
In Domini auxilio mirabili & omnipotente:

Hoc nos solliciti precibus votisq; rogamus,
Quæ Deus exaudit tandem, scriptisq; refertur:
inter Saxonicos captivos esse Dynastas,
Quæ si libertas data sit, spes optima ut esset,
Continuò & nostram certam esse, iriq; secutum.

Nos spes ista diu recreat, tandemq; morando
Addubitare facit, dum longo tempore ab illo
Lapso, nil fando, scribendo, aut conijciendo
Percipimus quod soletur, firmet vè priora.

Desperare prope est queisdam, ast alios melior spes
Erigit eventusq; probat. Vigesima Jani

Lux est, tunc letum nobis benè personat aures
Letum decretum Pragensè, Ducis Fridlandi:

Quod nostri arresti sint vincula dissoluenda
Idq; Ducis magni precibus, medioq; probato
Saxonice stirpis, BERNHARDI bellatoris.

Hoc demum exhilarat miseros! hæc nuncia leta,

F

Quæ

Anno 1633.
ao. Januar.

Nam

Quae spem confirmant illam, canere atq; triumphum
Nonnullos faciunt: Aliis tamen ambiguum quid,
Nec satis explicitum decretum asserre videtur.
Mens aut haec una est cunctis: praeconia laudis
Et grates Domino devota mente ferendas,
Atq; petendum itidem bonum opus quod caeperit, idem
Perficere, in proprium, ne dedignetur, honorem.
Hac melior sententia erat: spes certa magisq;
Nunc est, quam prior illa. At Marchesianus, ut audit,
Exhibiti legit decreti verba, eademq;
Ad Dominum descripta refert, Rescriptaq; profert
Hebdomadis aliquot lapsis, queis Marchio cuncta haec
Decreti falsa esse, aut nos affingere falsum
Sensum illis statuens, tandem minitando profatur:
Nos haud laxandos, imò squaloribus atri
Carceris inclusos torquendos & cruciandos
Berrecten Vel necis ad tractum per mortua corpora rectum,
Donec ad extremum numum sit summa soluta.
Adjicitur quoq; parendi spacium nimis arctum
Angustumq;. Animus dubitat, spes caepaq; languet,
Imò vacillantem paulò post eximit omnem,
Dum modò defunctum referunt Comitem Harracensem,
In quo spes nostra harebat: modò liberum eundem
Praga obversari passim; precioq; redemptos
Et Furggatz atq; Haslangum. Quid consilij nunc,
Quidvè spei miseris superest? En unica restat
Haec: quod apud Dominum permulta redemptio semper.
Si non hoc medium est, aliud fortasse placebit,
Et quando venit hora ejus, mora nulla juvandi est.
Hac spe suffulti medium omne, precando, rogando,
Scribendo, atq; hortando simul tentamus, opemq;
Certam expectamus, donec jam terminus instat
Ultimus, atq; dies quam non transcendere fas est,

Ut sanctè affirmat Legatus Marchesianus.

Nona erat hæc mensis Martis, cras est abeundum.

9. Martij.

Fautores nobis adsunt sexus utriusq;
Quiq; dolendo statum nostrum miserum, & miserendo
Nostram inhibere viam tentant, obstacula parantes;
Advenit & Pragâ qui nuncia leta ferebat,
Attamen absq; fide certa: certè redimendos
Nos esse arresti vinculis. Rumusculus inde
Exoritur passim: nobisq; est causa querendâ
Hinc major, sic festinarier usq; abeundo,
Atq; iter unius spacio differre diei
Obnixè petimus, contendimus atq; precamur.
At nihil obtinuisse datur, postremaq; vox est
Nostrî: Dicta dies; dicta hora diei: abeundum est.

Horreo & extemplò frigus mihi pectoris imò
Pertentat, mentisq; vigor præcordia linquit,
Dum repeto mecum tot fulmina sæva, mirantis
Marchesii in scriptis, ejusq; Vicarij in urbe!
Nec certè vanus timor hic! Satis ante superq;
Cum nobis sit nota horum vis atq; potestas,
Inq; alios miseros exercita sæpè tyrannis,
Captivos. O væ nobis si longius isthinc
Abstrahimur! Fors infidas agitamus ad oras
Australes! certè nunquam datur inde regressus.
Nonnè satis, miseros duro afflixisse labore,
Nempe fame, stimulante siti, tum frigore sævo
Tempore nocturno vexasse, simulq; diurno,
Absq; morâ & curâ gemitus, fletusq; precumq;
Atq; senectutis, morbi infestantis, & absq;
Ullo respectu, ceu fas, sexus muliebris?
Forsitan haud modius tuus est satis usq; repletus,
Ut tandem gravius furat indignatio & ira
Numinis æterni, stygio quod vindicat igni!

At quàm res gravis est prius haud vidisse Maritum ?
Quam gravis est res est non cernere est ante Maritam ?
Quam res est miseranda suis non oscula natis
Figere, est ore vale, valeatis est usq; , valet
Dicere, quèis faveas, est dextris jungere dextras ?
Montibus Hircanis durisq; è rupibus ortos
Caucaseis omnes puto, quos non cura suorum
Tangit, nec propriam cum sanguine fundere malint
Vitam, quàm sobolem vel saltem è pluribus unam
Deserere in tenebrisq; fameq; , aliisq; periclis !
At nos ô miseros, si his abducamur ab oris
Ad servile jugum non unum, heu linquimus omnes,
Cum gemitu est lachrymis reditum matrisq; patrisq;
Nunc expectantes, cunctis votisq; precantes.
Linquimus heu nostras nostrosq; in amore fideles,
Et quos ipse Deus sacro est non dissolviendo
Fœdere conjugij junxit ! Deus ipse sacerq;
Mysta sacro verbo geminis de carnibus unam
Effecit, junxitq; fides experta tot annis !
Linquimus at miseri miseros, ô rem miserandam,
Tempore est hoc ipso pestis, famis, atq; furentis
Bellonæ ferro, tormentis, carcere, est igni
In bona, opes, pecudes, homines, in mœnia est urbes.
At nos heu, miseri miseros, ô rem miserandam
Linquimus, est nunquam nobis datur ora tueri
Conjugis, est nati, patriæ est non amplius ora
Cernimus, est sacros cultus : non amplius aure
Dogma sacri verbi capimus, sacrumq; cruorem,
Quo firmata fides in tantis motibus orbis
Sit, maneatq; immota, stygis contra agmina est ausus,
Amplius haud capimus. Dolor heu. Fortasse repulsi
Rejectiq; Dei à facie sumus ? aure benignâ
Cum non acceptet tandem tot vota precesq;

Tem

Tempore nocturno fusas simul atq, diurno?

Et certè qui nos? & quid nos dicimus ipsi
De nobis? Mala turba sumus, mala, & impia turba,
Cui non mens est fida Deo pietatis & ardor,
Sed tantum apparens species, simulataq, cultus
Sacri; quem nec amor, nec honor, neq; signa timoris
Vera probant, nec consequitur dilectio fratrum.

O miserere Deus, noli descendere Iudex
Nobiscum prope iudicium: viventium in orbe
Nam nemo est justus coram te, crimina si vis
Attribuisse homini, quisnam consistet apud te?

At quò ducendi sumus? Ah quid Ducere verbum
Huc quadrat? cur non inquis rapiendi & agendi?
Non enim, ut ante sumus vecti curru atq, quadrigis,
Sic quoq; nunc erit: at miseri rapiemur, ut inquit
Marchesius seivus; post detrudemur in antrum,
Quo neq; splendor eat solis, nec pallida vergat
Luna, & ubi omne situ, squalore & odore maligno,
Plenum, quod cruciet, mortem minitetur & ipsam.

Horreo, & hoc repetens, manibus pedibusq, ligatus
Stare mihi videor, jam conjiciendus in umbras,
In tenebras spissas, Stygii Plutonis in undas.
Ah quales fuimus quondam? qualesq, futuri
Tunc sumus? ô mundi sors, ô fortuna maligna,
Quam ludis miseros, & quam Variabilis es tu?
Ad Dominum fugio, qui portus & ancora fixa est.

Urget adhuc aliud miserum: jactura sepulchri.
Namq; aliquando mihi sunt lecta Prophetica scripta
De fato atq; sepultura Reſtoris Iudæ
Jakimi: cuius corpus sit projiciendum
Exanime, ut durante die maceretur ab aestu,
Noctu at frigoribus, teneatq, sepulchrum ut a sellus,
Quod tandem evenit Regi de semine David.

*At reprobo? Nunc at qui nos? Culpâ annè vacantes?
 Cognita satq; est durities: sat nota tyrannis
 Papicolûm: quod nec Cognatos, religionis
 Qui sunt consortes nostræ, dignentur honore, &
 More sepultura solitæ, cantuvè sonovè
 Campana! Hinc ego conijcio, crudelis & asper
 Quid Miles faciat nobis, quos judicat hostes,
 Et gaudet, falso tamen ore, vocare rebelles.
 Sum memor exempli; quot cæsa, orbata sepulchris
 Corpora visa hominum, cursus in tramite, nostri.
 Nec tumor & fastus Legati incognitus ut nos
 Despiciat miseros, & rebus mancipi adæquet?
 Nunc age, si, Domino sic permittente, cuidam
 Ex nostris fata obveniant extrema, profectis,
 Forsitan in sylvis, asini sortirier urnam
 Quam facilè esse potest, si non tumultetur ab ipsis
 Vecturæ sociis? Quæ res quoq; causa monenti,
 Condere sub currus arcâ palam atq; ligonem,
 Ad faciendum urnam, ne forsitan organa desint.
 Ridiculum hoc quisdam est. Risus tacuisset at omnis
 Eveniente illo fato ut non nemo timebat,
 Et Sol ingressus minitatur in Arietis astrum.
 Servatimecum Domino date præmia laudis.
 Tempus erat carpenti iter: at tantum unica stabas
 Arcera præforibus, quæ vix trinis capiendis
 Sufficiebat: in hanc quini compingimur, at qui
 (Prædurum hoc) alii quini sunt ire coacti.
 Hic querulæ voces, hic indignatio & ira
 Jamq; Vale dicto gemitus, lachrymæq; supersunt,
 Et polus ipse dolens, lachrymas stillabat & imbres.
 Egram sic agrè egredimur præeunte severo
 Milite cum sociis: At turbæ, nomina, euntis:*

t.

Equino-
 Etium æsti-
 vum.

10. Martij.

Dn.

Dn. Cancellarius Ernestus Foman.

D. Joh. Bechstadius.

D. Petrus Leopoldus.

D. Bonav. Gauer.

D. Josua Majus.

D. Stephanus Hörner.

Bonav. Breithaupt Consul.

Johan. Bürkel Senator.

Ursula Dn. J. J. Draconis Ord. uxor.

Maria D. Bechstadii uxor.

*Egram deserimus : Non horula tertia lapsa est,
Arcera nostra luto defixa, hærentq; caballi
Idq; ter hac luce evenit. Legatus at Urspreck
Quam furit & quoties blasphemus detonat ore
Sacramenta, polam, stellas, sanctumq; cruorem?
Miles in hoc ipsi similis, furit, urget, agitq;
Haud metus & equos, & nos vocitare rebelles.
Jam vehimur : jam stat : gradimur : jam currere oportet,
Non habita ratione viri, ætatisq; senilis.
Cuncta hæc pertolero patiens, fatiq; futuri
Peiorisq; memor sortis : nunc horreo flagra,
Et tormenta alia in claustris, mediumq; videtur
Clam fæno molli, substrato aut stramine vestem
Munire, ut duras plagas, & verbera possim
Absq; dolore pati nimio. At si nudior esse
Cogeris? Heu vanum hoc me dium est. Memorem esse juvet me
Martyres ut sancti tormenta necisq; dolores
Pertulerint constanti animo ! Unde hæc robora mentis,
Si non à Superum vi divinâ atq; sacrati
Numinis afflatu? Qui pectora robore adauxit
Ut fixis oculis spectando multiplicata Christi*

metum

Pro

Dn.

Pro nobis, mediaq; simul cruce dulce levamen
Ipsius, & summo præfulgidam ab axe Coronam
Martyrii, nil curarent tormenta nec ignes.

Hoc meditorq; precorq; Deum ut portare juvet me
Quam imponat jubeatq; crucem perferre. Profectò
Paulo post flagri metus & formido pericli
Cessabant, videorq; mihi videre futuros
Ictus Licetorum, ac sine murmure, tædio & absq;
Velle pati. Ignoro Caro quid factura fuisset!
At Domino grates, quod & hæc tentamina vertit.

Sic proficiscentes loca pertransivimus ista:

11. 12. 13. 14. **Aschwiß / Plana, Mœsum, Usedon Bilsa atq; Labitzka,**
Mart. **Platna, Notenwind / Piska & Rhein / tunc Wessala, Mühlwiß**
15. 16. 17. 18. **Newhauß & Königseck. Hucusq; Bohemia regnat.**
19. Mart. **Post Rudes, Sclabing / Freuding / Durn quæ Moravorum.**
Flumine transgresso Teyâ Austria culta ministrat
20. 21. Mart. **Langnavium Dulckau / Frohdorff / Hollbrun / Grevedorffum**

22. Mart. **Chornenburgk atq; Eusersdorff / tunc pagus Idelse**
Qui prope Danubium fluvium est: ubi nocte moramur.
Hic meritò recolo, quæ non reticenda putabam.

Tempore quo cæptum est iter hoc, jejunia magno
Servabantur adhuc zelo: passimq; Culina
Frigebant: quæ res fuerat prædura profectis.

Tertia Papicolis cum festum Paschatos anteest

Piska. **Ingreddimur Piskam prædictam ad flumina Mulda.**

Maxima presidii pars hic, devicta Colonum
Gens, supra Ens, quæ religionem propter ibidem,
Atq; alibi, in Regno, miserè vexatur, & usq;
Armorum in fidei socios duroq; labore:

Tandem ut deficient cultu, sudore vel acri
Succumbant, cum blanditiis, ut dogmata linquant
Orthodoxa Patrum, nequeant superaricr ullis.

Audieram hac Platna, magis indeq; sollicitabar

Ne

Ne propter cultus veros & religionem
Præsertim hocce die, moriens quo lumina clausit,
Illis Salvator, non fausto sydere forsan
Succedamus ibi, rixas irasq; moventes.
Turma inerat tunc Casarea Dux Schutzius ille
Armis Imperio, simul & virtute probatus,
Tum nobis pietate satis, seu nostra Papæ
Dogmata suspiciat. Nam vix ubi noscere nostrum
Adventum datur, admonitus dubio procul omni
Numine divino, miseros vectos peditesq;
Ut transire forum cernit, succedere tectis
Hospitij proprij mandat, reficitq; misellos
Instructis epulis variis ex piscibus assis
Et coctis: non qui vulgo Sutoribus apti,
Sed qui regali mensâ atq; paropside digni,
Tum vino rubro divûm superante falernum.
Ah quam res stomachis pergrata famelico & ori,
Quod pariter, cibum edit, gratesq; Deo simul edit.
Ipse ego qui quondam pisces Bacchumq; rubentem
In dapibus fugi, victum jam cœlitus istum
Demitti, nec communem reor esse putandum
Cum Petro, ex perior pergratum epulum atq; salubre.
Ante ministrantes mensam vacuare subindè
Pocla monent, iterùm sataguntq; exhausta replere.
Nobilis eximius Dominiq; Vicarius armis
Nobiscum accumbit mensæ, & sermone decoro
Aures demulcet, rogitanq; hoc & super illo.
Intereâ Dominus literas perarando tenetur:
Sublatis autem mensis procedit & ipse,
Nosq; salutando alloquitur, solamine pressos
Erigit, eventusq; jubet sperare secundos.
O laudabile Ebedmelechi & delebile nunquam
Factum, quod Dominus certè pensabit abundè.

Amij ✓

Act. II.

G

Nos

Ne

Non modo in hoc mundo, sed quando justus ut orbis
Judex distribuet sua, tum qui visere captos
Non neglexerunt, tumq; ora famelica victis
Exatiare, siti atq; gravi potare querentes.
Post ubi conductus novus adsignatur eunteis,
Sumitur è captis super Ens : novère fideles
Ut nos, ut gaudent obtutu & voce fruisi
Nostrâ, & clam narrant superati ut Marte severo
Et quid adhuc oneris miseros premat atq; fatiget,
Donec deficient à religione coacti.

Nos contrâ ex animo miserum miserando laborem
Confirmato animo his ausis contra ire, fidemq;
Quam semel amplexi, quamq; in baptisate sacro
Confessi fuerint, servare rogando monemus.
Quod se facturos quoq; sanctè pollicitantur.

Casu hac evenisse putet, quicumq; Jehova
Adspicit obliquis oculis opera; ipse profecto
Magna puto, atq; putaturum puto mystica amantem
Magna Dei sunt certè opera ! & qui respicit illa,
Delectatur iis, super oblectamine cuncto.

Accidit hoc Deinae : cum Sol altissimus umbras
Fecerat exiguas, sitientes urit & aestu,
Expeto tunc animo, non curans munera Bacchi,
Excocta Cereris potum : astit occasio nulla
Est mihi, ceu fuerat Sociis. Temone quadrigæ
Jam junguntur : eo, currum conscendo superq;
Pariete in Hospitij video depicta colore :
Ut Danieli Habakuk pultem fert esurienti
Ora leonum inter freudentia : Cogito mecum
Jova benigne pium Daniele pulce sibasti,
Si me jam velles Cereris potare liquore !
Hac dum sic meditor, quidam de gente Colonsim
Auriga aut alius, vas amplum ad summa repletum

Zytho

Zytho affert, & Cursori currum prope stanti
Nostro propinat, qui mox mihi porrigit urnam
Admonitus: Bibo. Continuò per corpora vires
Sentio collapsas, atq; instaurarier artus,
Et benè sum patiens astus. Mihi gratia & ista est
Maxima, & eximià dum vivo laude ferenda.

Slabing urbs splendens est, sub ditione Slabati,
Qui quondam cum aliis Pragensi ex arce fenestrâ
Dejectus: Martj decimâ nonaq; die quò
Perventum est, paulumq; foro ut consistimus illic,
Cives qui nostra vel sunt, sive ante fuerunt
Relligionis, ut innocuos novisse licebat,
Ore salutantes tristi, vereq; dolentes
Vina ferunt quidam, nec non solamina prastant.
Discessu ut factò pergendo suburbia inimus,
En Pistrix mediâ plateâ stans ante Penâtes
Et nos conspiciens, ad pergulam eundo revertit,
& atq; duos similagineos, queis forma quadrata,
Panes arreptos, nobis subitò adjicit intrò
In currum, atq; simul gemitu testatur amorem.
Christe benigne duo vidue, cui grata minuta
Respice & hos geminos panes, ac redde benigne.

Mart. 12.

Manè Viennam Urspreck intrabat, vespere & indè
Subtristis rediens, nos introducit in urbem
Vectos & pedites, parte ex utrâq; locatis
Militibus. Nunc ingredimur per compita Juda-
orum: Plebs subitò concurrat, & undiq; cives
Spectatum veniunt, atq; indagare laborant
Adventus nostri causam, commissaq; nostra.

13. Mart.

Ducimur ad turrin, vulgato nomine Beillet
thurn dictam; Patet hic aditus, quo intrare jubemur.
Scalis ast aliquot scansis, conclave subimus
Fœtidum & obscurum, saxoso pariete utrinq;

G 2

Con-

Zytho

Constructum, denisq; seris, ratione patrati
Criminis, occludendum aliis: non attamen aequè
Clauditur hoc nobis, aliquot sed Militum in armis
Stantes excubias agitant, noctuq; dieq;
Præ foribus, nulliq; datur nostrum inde recessus.

Perplexi ac tristes sumus, invicem & ora tuemur
Consilij expertes. Mala mansio: Carcer iniquus,
Fœtor ubi nares stringit deterrimus usq;
Unde nihil nisi morbus atrox morsq; ipsa timenda est.
Annon. eveniunt prædicta, mineq; Tyranni?
Sic querimur miseri, Legatum & protinus Ursprecc,
Tectum aliquod Civis nobis custodia ut esset,
Tum blandis verbis gravibusq; movere placebat.
Quod caret haud fructu. Divino Numinis actu
Marchesius Dux consentit, si cautio subsit,
Nos inde haud discessuros, prius era soluta
Quàm fuerint. Sumus intenti. Jam cautio præsto est.

26. Martij.

Atq; brevi tetra & turpis custodia turris
Solvitur, ac nobis conducta subire potestas
Limina, concessa est. Certè exivisse sepulchro
Quisq; videbatur sibi. Duro carcere lecto,
Hospitium ingredimur. Sed tunc as acrius urget
Marchesius, dictatq; diem, quo deficiente
Æris prædicti summâ, nihil amplius esset
Certe expectandum miseris, quàm carceris umbra,
Tum servile jugum sine fine, molestia & omnis.

Seriò ut admoniti, hæc citò significare Coburgi,
Sic etiam prompti sumus. At meditatio semper
Ominis adversi mentem perturbat & angit.
Namq; impossibilem summam. scio Civibus atq;
Ruricolis omnis certe ditionis & urbis,
Ob belli spolia & clades & cætera damna.
Non dubium quoq; nil impossibile esse Jehovæ:

Plura
vid. in
fine..

At

At metuo ne sit Domini divina voluntas.

Nos hac cuncta pati meritos, aut Martyras esse!

Hareo. Sed tandem casu hoc utroq; levandam,

Credo, crucem patienti animo, & sine murmure Jovam,

Quò vocet, & nunquam retrospiciendo, sequendum.

Vix animo requies, fidei hac sopitaq; lucta est.

En Vir eximius, Leo, causarum ille Patronus

27. Martij.

Aula Casarea celeberrimus, atq; probatus

Sincerae nostrae qui religionis Alumnus,

Cum lepida uxore, & Natis, Generoq; fideli

Advenit, ut captos visens soletur Amicos,

Quodq; pio studio faciunt. Presentibus ipsis,

Davus adest interturbans, Ur spreccius ille;

Dicit: abit: dixisse ajunt bona nuncia. Mirum!

Hoc egresso alij veniunt ex Marchesianis

Unus Moserus dictus, Springerus at alter;

Hi pleno ore ferunt hilares, dictaq; salutē

Nomine Marchesii, Fridlandi ad scripta Coburgo ab-

ductos Captivos, excepto nemine, eo ipso

Tempore ritē relaxari, quod strinxerat ante,

Arresti vinclo: simul & datur ire potestas,

Quo nobis lubitum fuerit; Vincla esse soluta.

Ne tamen antē Lares, sit mens, prius, ire petitum,

Quam nos Pragensi coram sistamus in urbe,

Holckij ut excubiis patrias ducamur ad oras.

Deniq; & expensas propter nil poscier, at qui

Arbitrio nostro debere hoc esse relictum:

Temporis at memores fore nos sortisq; futurae.

Nos acceptantes hac omnia pectore lato,

Fridlando illustri, tum Marchesio, atq; Patronis

Omnibus eximias agimus, cupimusq; referre

Grates, tum propter sumptus prestare quod equum

Et proficiscendo monitis parere decenter.

Plura
vid. in
fine.

At

Tum mihi qui Moses quondam fuit Israelitis,
Cum prius adventu terret, gravioraq; reddit
Pondera, sed tandem portat bona nuntia phase:
Certè hic Moserus nobis est visus & idem.
Namq; & is ipse prius finalem significando
Marchesii mentem, nimium nos terret, & angit,
At tandem in patriam portat bona nuntia eundi.

An vero lachrymæ aut risus tunc crebrior, istis
Auditis, mihi non constat: satis usq; profectò
Gaudia pertentant animos, & pectoris ima,
Quiq; dolent modò nobiscum & solamina præstant,
Gaudia nunc letis lati gratantur, & optant
Jugiter ut vigeant nobis sic dante Jehovâ.
Omina Springeri tunc & bona nomina præstant,
Dum nobis colles, montesq; salire videntur.

Post Draco, Porta, Leo, Schubbart, Generiq; Leonis
Fridrici Breitheupti, qui tunc temporis absens,
Fida uxor, nobis convivium læta parabant,
Quæq; satis vario potuq; ciboq; superba.
Omnia amoris erant hic signa: Deus benedicens
Cunctis, atq; meo Nato, cum sænore multo
Cuncta hæc compenset. Grati sic usq; precamur.

Aprilis 3.

Tertia ut Aprilis lux est, valedicimus urbi,
Conductu ac salvo muniti Militum & armis
Pergimus ad pagos, ac urbes ordine scriptos

4.5.6.7. Ap. Enfersdorff, Hollbrun, Znaim, Boduvitz, Remmeo Brisnitz
Post Triglau, Teutschbroda / Haffer, tunc Tzesta, Colinum,
Et Bohemischbrodau / sequitur quàm deniq; Praga.

8. April.
Praga.

Octavâ sumus hic: adventum significamus
Absq; morâ nostrum Fridlando, sed mediante
Holckl operâ noti, grates formâ optimâ agendo.
Salvum conductum petimus. Quem nec renuebat
Impertiri: at quo magè tutos sistere posses

Soli-

Solicitus Fridlandus erat : cum fama referret,
Saxonicum Heroem BERNHARDUM haud amplius illo
Tempore adesse Papabergæ, quò sistere captos
Coburgenses dimissosq; petiverat ante.

Nos ergo Dresdam transmitti tutius esse
creditur. At dum nos sumptusq; moramq; timentes
Egram exoptamus tacitè, at nobis petere haud fas
Seu licitum est, Princeps mutabat vota priora,
Permissuq; benigno ejus dimittimur Egram.

Tum nobis, salvi conductus ergò, Patronus
Iungitur, Adjutant Marti, pro more, vocatus.

Ut decima Aprilis cum tertiâ in axe resulget,

13. Aprilis.

Et vesper propè longus erat, discedimus inde,
Nempe Pragâ, & noctu montem transcendimus album,
Quem celebrem quondam fecit victoria, in illo,
Induperatoris contra arma Bohemica, Regis:

Urbes & pagi quos transivère profecti,

Sunt Rennholtz, Rakonitz, Libentz, Gisch atq; Luditza
Deussing, Döple, Aschwitz / Königswart / post Egra tenetur.

14. April.

15.

Hoc decimâ sextâq; die fit mensis Aprilis:

16. Aprilis.

Inq; viâ persapè memor sum triplicis ejus

Versus, quo componendo, sum quinq; decemq;

Hebdomadam certè spatio, & non segniter, usus:

Egra agrè recipit, forsân dimittet & agrè.

Egra agrè admisit, sic nunc dimittit & agrè.

Egra agrè admisit sic nunc dimisit & agrè.

Ac metuo valdè, ne eadem sit cantio rursus,

Egram accedenti, decedentiq;, canenda.

Et sanè auspiciam mediumq; haut omina portant

Parva mora longæ: non est Auriga, Caballi

Non sunt, nec currus, non est conductus, & hostes

ne muros cingant, aut ostia aperta viarum

Obsideant, metus haut parvus; remora undiq; praesto.

AR

Soli-

19. April. *Art decimâ & nonâ Aprilis datur exitus inde,
Iungitur & nobis Tubicen Conductor. In Arzberg
Ut sumus, en referunt cives de strage Croatûm
Centenorum aliquot, quæ facta est luce secundâ
Præcedente, & adhuc Equitum vestigia restant,
Corpora & haut, occisorum, sunt cuneta sepulta.
Thyrse nocturnum hospitium conceditur agrè
Annonam propter, quam consumsisse Croatos,
Et Suecos, ajunt, illos qui nocte secuti.*

20. April. *Cum vigesima erat mensis succedimus urbi
Culmbach. Culmbachio, vix & curru descendimus, ecce
Presto Coburgensis Tubicen, dimissus ab inde
Principis illustris Domini Jani-Casimiri
Mandato, nos dimissos abducatur ut Egrâ.
Sed cum Wansidelum, quò nos haud tendimus, ille
Direxisset iter, nos prætermisit euntes*

21. April. *Ignorans, retroq; gradus vertendo secutus.
Hic nobis sacrâ, lætum quoq; Paschatis, ade
Concelebrare datur festum, & quod eò usq; negatum est
Mensibus integris septem, sacra dogmata Verbi
Salvifici in templo Domini, cætuq; frequente
Audire, & spectare simul sacra pabula cæna
Dispensare, ut jussâ dedit Salvator Jesus.
Sint tibi grata, precor, Numen venerabile, Vota
Quæ tibi mente fero gratâ, atq; holocausta parata.*

22. April. *Postera cum lux est atq; anchora dissoluenda,
Nomine Primatum (penes est quos summa potestas
Absente Illustri Domino, munimine & urbe,
Qui & præeunte die solenni more salutant
Et Cancellarium & Socios) as solvitur omne
Quod victu & numis expenderat Hospes alendo
Sat lautè, viginti homines denosq; taballos.
Emitat hinc pius affectus, respectus & erga*

Illu-

Illustrem Patria nostra Patremq̄, Ducemq̄;
Quiq̄ & post Numen, pro munificentia idipsum
Retribuet; Quin nos meritum hoc celebrabimus usq̄
Pectore grato. Jam petimus properando Penates,
Cumq̄ sumus jam Saxonicum vicum propè Ebersdorff
Adsunt urbe Equites, qui non tantum ore salutant
gratando reditum, pariter sed nuncia grata
Significant nobis, procul haud in curribus esse
Primates, proceres, cognatos, atq̄ Maritas,
Qui nostrum expectent reditum & deducere in urbem
Latentur reduces. Sequimur: campo ecce patente
Et Seidmansdorffl decus atq̄ corona Virorum
Fœmineiq̄ chori Coburgo egressa, triumphant,
Evenisse diem tandem nostra ora tueri.
Tunc ex Theiologis, necnon, à Consiliis qui
Esse solent, Scabinis, causarumq̄ Patronis,
Tum Secretariis, & primâ parte Senatus
Quidam procedunt, mediante & Rhetoris ore
Præstantis, vivo exponunt sermone dolorem
Perceptum ex abitu nostro, summumq̄ deinde
Gaudium, & affectus omnes sub pectoris imo,
Felicem ob reditum nostrum; gratesq̄ Jehovæ
Corde pio, peragunt, omnem pariterq̄ salutem,
A Domino, & vitam longævam, & prospera cuncta,
Successusq̄ bonos, exoptatosq̄ laborum,
In studiis, & in officiis ad commoda, & usus
Mille rei tum communis tum privæ, & honorem
Numinis æterni, devota mente precantur
Nobis; nec non officij pro viribus omne,
Omne & Amicitia studium promittere gaudent,
Usq̄ sibi nostrum sperando pristinum amorem.

Certè ut dicta VIRI suavissima pectoris ima

H

Fauto-

Ipsi

Fautorum, cunctis sunt visa aperire, piorum :
Sic quoque, vi, nostri penetralia & intima cordis
Pervasere suâ, lachrymasque recessibus imis
Extrudunt. Stat laude suâ dignissima semper
Vera fides animi : vera & dilectio Amici
Absque opere est nunquam, quod factò hoc ritè probatur.
Dignas ergò & nos agimus de pectore grates,
Christianorum & Amicorum quod more dolere
Usque statum sortis nostræ, durosque labores
Maluerint, & nunc, sic dispensante Jehovâ,
Nostro in letitiam verso mœrore, fideles
Gaudia nobiscum capiant : Sentireque nosmet
Certe habuisse preces suas, quam maximum eorum
Pondus apud superos ; Hi compensare benignè
Dignentur studium hoc, & eos servare potenter
A simili plagâ, & rerum vitæque periculis :
Nos etiam obstrictos, nec non simul esse paratos
Officiis gratis ipsis prodesse fideles.

Jungitur his actis promptissima dextera dextræ
Cumque salutando, dulci alloquioque fruendo
Tempus abit modicum, moniti conscendere currus
Ante salutantes queis vecti, & splendidiores
Nostris, obsequimur. Pergentibus ante Coburgum
Coburgk. Atque intrâ, se turba offert juvenumque senumque
Maxima, spectatum Reduces : pars plurima sexus
Fœminei flentes gaudent : pars magna salutem
Gratantur patulo, aut tacito ore, ac gestibus. Et sic
Intramus læti, nec non solenniter urbem,
Ac sub mirificâ tutelâ & tegmine Divûm
Salvâ animâ, salvâque fide, tum corpore salvo,
Salvam dilectam sobolem salvosque Penates
(Linquimus ut tenues, tamen, & miserè expoliatos :)
Invenisse datur : Sunt passim gaudia abundè.

Lauda

Laudate ò anima nostra, laudate Jehovah,
Quicquid & in nobis est, glorificate sacrum ejus
Nomen perpetuò, ò anima exaltate Jehovah,
Et nolite esse immemores cuncti benefacti,
Quod Deus exhibuit vobis, virtute benigna.
Nos peccatores miseros peccata tenebant
Nostra, Dei & justì nos Judicis ira premebat,
Ut plane à Domini facie vultuq; repulsa
Esse videremur, sacro à temploq; remoti.
At nunc cuncta tibi clemens peccata remisit.
Et quò pro meritum te justa reppulit ira
Indè favore suo te nunc, & honore reduxit.
Nam clemens patiensq; Deus, bonitatis & ejus
Tempore non ullo finis, nec perpetua ejus
Ira, aut retribuit nobis, ut nostra merentur
Crimina: Sed quanto terrarum distat ab orbe
Cæli convexum spacio, tantò ipsaq; distant
A nobis, quibus offensus, commissa reatus.

Psal. 103.
vers. 1.

vers. 2.

Jon. c. 2.
vers. 5.

vers. 3.

vers. 4.

v. 9. 10. 11.

Laudato ò anima omnis, & exaltato Jehovah.

vers. 4.

Qui tua membra, tuum corpus, vitamq; benignè
Servat ab interitu! Stygius tentaverat hostis
Hanc urbem, & natos teneros, matresq; patresq;
Atq; senes juvenesq; omnes, disperdere ferro
Et flammis: quæ certè etiam mens atq; voluntas
Primum Fridlandi fuerat, tum Militis ejus,
Nil aliud quàm perniciem, mortemq; minantis:
At Dominus protector erat, sevosq; reduxit
Unde egressi, hostes, salva urbe, toroq; choroq;

Esai. c. 37.
vers. 29.

Ah quoties & nos captos à fulmine Martis,
Servat, & interitu? Quoties à frigore sevo,
Ne pes, aut aliud membrum, ne corpus & ipsum
Exanime evadat: vel rumpere, frangere, quidquam

H 2

Com.

Contigerit curru everso : ne flumina raptos
Submergant : nevé inficiant contagia pestis :
Correpti & gravibus morbis ne fata suprema
Claudent : & ne quis stimulante sitiq; fameq;
Sive cibo crudo, potu minimeq; salubri :
Militis aut rabidi ferro : foetoreq; claustris
Tum squalore Viennensis, sit perditus : & quod
Marchesius miseros Turcarum haud more, ligatos
Ferro & compedibus, nos Quasitori (ut idipsum
Theiologus quidam expertus, spectante caterva
Nostra) tradiderit, vel, teu persapè minatus,
Nos macerare flagris & tristi carcere claudi
Jusserit ! Exalta ô anima & laudato Jehovaham,
Ejus nec tollat benefacta, oblivio, mente.

Psal. 103.
vers. 4.

Qui tibi fautores reddit, te gratiâ honorat.

Cuncta infensa tibi, te cuncta odisse videntur :

Ludibrio es populo : cunctis & fabula in ore :

Marchesius diris te odiis sectatur & ira,

Adspectuq; suo indigno, haud dignatus, ad orcum

Supplicibus genibus veniam, jubet ire, petentes,

Et, non famellis parcendo, repellere virgis.

Quin flagra & fustes, serus, & mala cuncta minatur

Ex nobis, si quis Dominum petat esse benignum.

Perpetua at Jovæ bonitas & gratia in omnes

Prov. c. 16. Hanc qui sollicitant : & cujus cœpta probantur

vers. 7. Ipsi, huic offensos, scit conciliare, & amorem.

Gen. c. 31. Labanus iratus Generum insequitur fugientem

vers. 21. Jacobum, ut captum cum servis atq; Maritis,

Servili jugiq; jugo premat atq; fatiget :

vers. 24. At Dominus socerum vetat aspera verba profari,

Conciliatq; animos in pace & amore fideli.

Hic & Marchesium nostrum, res mira, benignum

Effi-

Efficit, ut captis det significare salutem,
Ac vinculum arresti, mora & absq; in pace relaxet.

O Deus annon & miseros nos gratiâ honoras
Principis illustris Domini Jani Casimiri,
Saxonia atq; Ducis BERNHARDI Herois in armis,
Solicitè ut nostram querant, nostrumq; salutem,
Haudq; verendo fores pulsare immanis & hostis?
Gratia & hæc magna est, Domino sic dante, quod Hostis
Pluribus addictos aliis, dictosq; rebelles
(Quo titulo miseros mala lingua, haut culpa peregit:)
Liberet, atq; bolum hunc è buccis raptet Amici.

Laudato ô anima omnis, & exaltato Jehovam,
Qui tibi fautores reddit, te gratia honorat
Osq; tuum exhilarat: gelido quod frigore clausum
Sapè erat ante tibi, aut justâ formidine strictum
Ne verbum auderes proferre, nec hiscere forsân:
Non est exiguum miseris solamen, habere,
Cui id, quod cruciat, tutò concredere possint,
Et sibi consilium fidum, auxiliumvè rogare!
Regius en exul cordis sua prædicat esse
Gaudia, si claro Dominum celebrare & aperto
Ore queat: queriturq; etiam captiva Sionis
Se Domino cantare haud posse in terrâ alienâ.
Certè etiam nostra ista fuit persapè querela,
At nunc os adaperit, & lingua haud amplius hæret;
Absq; metu nunc alloquimur Iuvenesq; Senesq;
Natos dilectos, uxores atq; Maritos,
Et facimus lato cantu sacra templa sonare.

Laudate, ô anima nostra, laudate Jehovam,
Qui pro more aquilæ senium juvenescere & agrum
Convaluisse dat. Heu macilenti corporis artus!
Pallor in ore sedet, gressu infirmusq; vacillat

Psal. 103.
vers. 5.

Pf. 63. v. 5.

Pf. 37. v. 4.

Pf. 103. v. 5.

Pes,

H 3

Effi-

Pes, adscendentes stomacho caput usq; vapores
Divexant: Immo non parva est causa senectus,
Amplius ut nequeant tantos perferre labores,
Jamq; videbantur propiores esse sepulchro
Quam Patria: At Dominus juvat hos quoq; ferre labores
Atq; graves pellit morbos, juvenescere ut ipsi
Difficili e senio videantur, & esse vigentes
Non minus ad munus faciendum, ac antè fuerunt.
A Domino hoc factum est: regimen Deus omne gubernat:

Syrac. c. 10.
vers. 5.

Ipseq; laudatum dat Cancellarium in Aula,
Es quoq; conservat. Domino date munera laudis:

Pfal. 136. 4.

Qui solus miracula facit, mirabilis & qui

Pfal. 102.

Omnibus in factis: caelo qui spectat, ut aure

v. 19. 20.

Attentè gemitus captorum exaudiat, atq;

Eximat e vinculis natos fatiq; necisq;.

Pfal. 64.

Liberat hic etiam maturè & tempore justo:

vers. 6.

Carcere sic Joseph, Daniele ex ore Leonum

R

Tresq; viros e furno, & Jonam ex ventre Balanae

Omnipotentè manu exemit: Sic liberat & nos.

Pfal. 103.

Laudate o animæ nostræ laudate Jehovah,

vers. 1. 10.

Angelicæ mentes Domino date munera laudum,

seqq.

Arma Deum laudent, exercitus omnis adoret.

Pfal. 50. v.

Omnia, quæ spirant, laudent celebrentq; Jehovah.

ult.

Post agimus summas grates tibi Dux Casimire,

Chare Pater Patriæ, nec non tibi Dux Bernharde

Inclyte Saxonica stirpis fortissime & Heros,

Quod miserescentes miseranda conditionis

Nostræ, non dubito, divini Numinis actu,

Fidi ut Ebedmelechi, Patres, Diviq;, Patroni,

Egistis causam nostram scribendo, monendo,

Atq; minando etiam; ne vis & iniqua Tyrannis

Opprimat afflictos, & fato mancipet atro.

Fess-

(57)

Fecistis Patre, o Patria, & Dux inclyte, abunde
Ut Jova & vobis, ditionis subditus omnis
Grates gratus agat summas, summi & benefacti
Nomine commendet meritum hoc, agnoscat & usq; :
Quam grave pauperibus, grave divitibusq; fuisse
Æquè, illam immensam, vel saltem dimidiatam,
Solvere & λύαεε summam, vel Posteritati
Hoc renuendo, notam contemptæ famæ & honoris
Linquere perpetuam: quod, eos qui propter & urbem
Capti, & in officiis fuerint, sine labe, tot annos,
Deserere haut veriti, sic atq; infamiam honori
Maluerint præferre: Nefas quod maximum honestis.
Nil jam de Nemese, vindictâ & Numinis almi,
Quæ sequitur fontes certè, & quandoq; Nepotes.
At quod cesset onus, quod sint aversa pericla,
Hoc fidei & curæ vestra, celsissima corda,
Imprimisq; tuo PRINCEPS fortissime & HEROS
BERNHARDE insigni studio Zelôq; fideli,
Post superum regimen, non immeritò tribuendum.
Vivite longævi Heroes, contraria nec fors
Unquam vos turbet, sed prospera cuncta vigescant.
Grata Deo, & cordis vestri sint cuncta holocausta.
Consiliumq; animi vestri Deus impleat omne:
Grates eximias, fidi & meruistis Amici,
Vir Draco, Casaræ qui Consiliarius Aula es:
Johannesq; Leo, qui tot Magnatibus orbis
Consilio præes, & causas, expertus, ibidem
Tot solerter agis; veterem neq; spernis Amicum,
Quem tibi lata dies, & vita Academica Jenæ,
Tuncq; iterùm, junxit, fors dura & amara Viennæ.
Cautio ut exigitur: summam, non, ante solutam
Hospitio, atq; urbis tentare excedere muris,

Spon-

Feci-

Sponsores vos nostri estis : spondetis & ijdem
Pro bis millenis, in commoda nostra, thaleris,
Aloys, quos, Porta (Gener tuus, ô Leo chare,
Italus, & fidei nostræ sincerus Alumnus,
Quam propter quoq; Papicolum stimulante furore,
Cum Lare, post abitum nostrum, emigrare coactus)
Procurat. Quis cognatorum hoc invido in aeo
Cognato hoc faceret, nec non tam pectore prompto ?
O pietas, ô viva fides, dilectio & omnis,
Sedibus antiquis forsân, tectisq; relictis
Nostris, Australes vos convertistis in oras ?
Imò sat luxit nobis lux vestra Patroni,
In tenebris hominum spissis medioq; Papali
Cœtu : Post Dominum, sit laus, sint pectore grates
Et quoq; erunt vobis; sic & tibi magne SCHUBARTE
Cæsaris Arsenalis, simul & præfecte supreme,
Danubij ad flumen, Nautarum; qui & Popularis
Romhildæ exortus. Quâ non ratione probasti
Eximium & Patriæ & nobis & Amorem & honorem
Alloquio, officio, impensis & sumptibus usq; ?
Sintq; tibi grates summa: Cunctisq; Patronis
Quos hic commemoro haud deerit pro viribus æquè
Officium gratum, dum Spiritus hos regit artus.

Nunc grates vobis agimus, Patres venerandi,
Atq; sacri cœtus membris, non hac modò in urbe,
Verum etiam totâ hac, que sub ditione, tenentur,
Atq; adeò cunctis, majoribus atq; minori,
Cujuscunq; status, sexûs, vel conditionis
Sint, & qui precibus, scribendo, urgendo, monendo,
Soliciti reditum nostrum, nostramq; salutem
Quasivêre : agimus cunctis de pectore grates.
Nam satis experti sumus, & cognoscimus hocce

Tem

Tempore, quæ precibus virtus, vestrasq; habuisse,
Immensum pondus contra molimina mundi.

Certum est captivos voluit qui invisere, certe
Intrabit Domini cælestia regna beatus.

Matth. 26.

Et nos in mundo, sumus hoc pro viribus usq;
Officio & studiis gratis pensare parati.

Conditor alme Deus Judex justissime, ne intres
Cum Servis in judicium: Compesce furorem,

Martis, da pacem inq; choro, inq; foro, thalamoq;

Queramusq; ipsi. Bona pax bona cuncta ministrat.

Omnia salva precor: Deus adjuvet, augeat, ornet,

Restituat, dotet, ditet, benedicat in hortis,

In campis, sylvis, in pratis, flumine, in arvis,

In tectis, villis, stabulis, tabulisq; torisq;

Omnia ditentur, ceu divite flumine Nili

Terra frequenti æstu macerata, exhaustaq; Solis,

Ægypti locupletatur, ceu divite cornu

Copia, & in sano juvenescant corpore vires

In pylios annos: Semper sit religionis

Sincere cultus: sint tandem gaudia vite,

Quæ nobis Christus preciosâ morte paravit:

A M E N.

Tobie 2. cap.

HAnc tentationem ideo permisit Dominus evenire,
illi, ut posteris daretur exemplum patientiæ ejus, sicut
& sancti Hiobi. Et cap. 12. Quia acceptus eras Deo, necesse
fuit ut tentatio probaret te.

Augustin.

Mala hujus mundi usu quodam bono convertuntur
in bonum, dum non augent nostram concupiscen-
tiam

tiam, sed exercent patientiam: de qua Apostolus ad Rom. 8. Scimus quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum.

Luther Tom. 3. in Gen. c. 25.

DEus ex mortuis & ex nihilo vocat omnia: quando nihil rei aut spei est reliquum, ibi demum incipit divinum auxilium &c. Si vis Deo servire, debes credere invisibilia, sperare & amare Deum, etiamsi se ostendat inimicum & contrarium tibi, atq; ita in finem perseverare. Impossibile enim est orationem urgentem, instantem, perseverantem non exaudiri.

Idem Tom. 4. fol. 42.

Sinit Deus nos tentare usq; ad extremum, ut prius omnia consilia & fiducia omnis purè exhauriatur, ac nos vicinissimi desperationi. Eò cum ventum est, ut nihil quam desperatio sit reliqua, tum mittit salutem in ipsa morte, ostendit vitam, in ipsa damnatione salvat. Ex nihilo facit omnia, & cum res deploratissima est, restituit omnia in integrum.

Idem d. tom. 4 fol. 40.

Sub horâ tentationis fieri potest, ut actu Diaboli omnes nobis è conspectu eripiantur loci consolatorii, ac solum comminatorii occurrant, ac obruant nos. Itaq; nemo superbiat & gloriatur de justitia, sapientia, & donis; sed humilietur, & oret cum Apostolis: Domine adauge nobis fidem.

De usu & quantitate quorundam verborum & vocabulorum, ut hîc sunt usurpata.

Pressuræ. C. lin. 4. Basil. Faber in thesauro lat. lingue in verbo primo lin. 12. ubi hoc vocabulum inter latina, absq; ullâ notâ aut reprobatione refertur.

Lite-

l. *literatorum*, C. 2. lin. prima ante pen. & G. lin. 28. *litteras prima brevi*: Et recte, cum à *Litura* sit, quod primam brevem habet secundum Mart. Emen- dare jocos una *litura* potest. Inde procul dubio *Libavius* etiam pri- mam brevem posuit in his versibus suis:

Grandibus exciti *litteras ornatis honestas* &c.

Nec sine sole diem fore nec *litteris sine mundi* &c.

Christo extruxisti *litterarum hæc templa sacrarum*.

Quando autem producitur prima, duplicari solet t, ut apud *Obid.*

Littera serm onis fida ministra mei.

vid. d. Fabr. in vocabulo Littera.

Mulierum C. B. lin. 1. pen. long. Fort: *O benedicta inter Mulieres, unde mihi hoc est*

Psalterium C. 3. B. lin. 10. *Arat Psalterium lyrici composuere pedes.*

Ecclesie D. 3. B. lin. 27. *Sedul. Ecclesiam pulchro Christus sibi junxit amore,*

Pariete G. 1. B. lin. 27. *Virg. Herent parietibus scæ, postesq, sub ipsos.*

Cancellarius G. B. *in fin.* &

Secretariis. H. lin. 17. *Errant qui hic syllabas antepen. correptas putant: quæ tamen producuntur. Nec enim litera i ut vocalis, sed ut consonans pronunciari debet, ut fit in vocabulis Pariete, Ecclesie, Psalterium, Mulierum. Videant, ergo quomodo se excusent, qui in his Autores optimos lapsus & erroris insimulare non verentur.*

Plateas E. 3. B. lin. 6. *Horat. Plures sunt platea nihil ut meditantibus obstet*

Philothi D. 3. lin. 10. *prima brevi. cum à ψιλώω. id est nudo, depilo sit. Claium in prosod. græca litera ψ. mihi fol. 293. Martialis tamen primam pro-*
duxit: unde colligo quod hujus syllabæ quantitas indifferens sit.

Famidis pro esurientibus. E. 3. B. lin. 21. *Drepan.*

Vel famido gratas vertat amore dapes

Philosopho C. 3. B. lin. 11. *Sidon. pingere philosopho victricem Laida cepit.*

Qui velit, ex Autore rationem audiat.

ERRATA.

B. lin. 1. *Tulli pro Tullj.*

Lin. 23. *Dele IN ante: interitu.*

Lin. ult. *Accederit pro acciderit.*

Literulas. t. 4. B. lin. 12. *pro litterulas*

F. 4. lin. 17. *Veritus pro metuens.*

lin. 17. *Martyres pro Μάρτυρες quod græcè excudendum erat.*

H. lin. 7. *Dele IRSI.*

FINIS.

9c 1983 10

Faint, mostly illegible Latin text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

ERRATA

Errata list containing several entries with Latin text and page numbers, such as 'B. lin. 1. T. 1. pro T. 11.' and 'A. lin. 1. pro A. 11.'.

FINIS

1077

m.c.

n. 118, 27.

RELATIO
rica

CAPTIVITATI

Quorundam Coburgensium,
Scabinorum, Advocatorum
& Matronarum

5. Octobr. Anno
Facta,

26. Martii Anno 1633
rum, sol

JUNCTA GRATIA
quibus deb

Psalm 102.

Prospexit de excelsis sancto
in terram aspexit, ut
ditorum, ut solveret

*****

COBU

Typis JOHANNIS

Anno 1

Pr

3

